

PREPORUKE ZA HRVATSKU

Tko je Europa?

Izabrali smo Europski parlament, u kojemu su na jedanaest hrvatskih sjedišta ovaj put sjela samo dva socijal-demokratska zastupnika koji ulaze u Klub zastupnika Progresivnog saveza socijalista i demokrata. Kad bi to bilo jedino jamstvo očuvanja europskog socijalnog modela, jao nama. No čini se da će i dio od onih pet hrvatskih pučana, kao i poneki drugi europarlamentarac, biti na „nasipima“ obrane od povampirenog neoliberalizma. Izabrali smo što smo izabrali, kao da i dalje ne shvaćamo u kojoj mjeri i mi možemo kreirati europski smjer.

Međutim, ovih dana je Hrvatskoj pisalo Europsko vijeće koje čine šefovi država ili vlada svih država članica i predsjednik Europske komisije, a koje se obično sastaje četiri puta godišnje u Bruxellesu. Vijeće ima stalnog predsjednika koji je od 2009. godine bivši belgijski premijer Herman Van Rompuy. On je, dakle, službeno potpisao ovih dana pristiglo pismo s preporuka-

ma o nacionalnom programu reformi Hrvatske 2014. U medijima se pojavljuju brojni kritički naslovi o preporukama koje nam „nameće“ Europa, a da pritom nitko ne navodi kako je riječ o kondenziranoj, ali ipak minucioznoj analizi hrvatske teorije i prakse, pa k tome i hrvatskih aktera.

Europa, ova kakvu smo i mi izabrali pozdravlja fiskalne blagajne i upozorava kako još uvijek postoji znatan iznos nenaplaćenih poreza. Europa traži da što hitnije, a ne tek 2030., započnemo primjenjivati uvjet za umirovljenje od 67 godina života, te da oštrije kažnjavamo prijevremene mirovine, ili ih čak ukinemo. Europa pozdravlja jedinstvenu procjenu invaliditeta sadašnjih i budućih umirovljenika, a osobito intervencije u tzv. posebne mirovine te njihovo buduće usklađivanje prema BDP-u. Europa, što Sindikat umirovljenika posebno zanima, postavlja i pitanje integriranosti i djelotvornosti dugotrajne skrbi, što se

ponajviše odnosi na starije i nemoćne osobe.

Europa upozorava i da su kod nas stope zaposlenja i aktivnosti posebno niske za mlade i - starije osobe. U pismu se navodi kako imamo i dalje neučinkovit i netransparentan sustav socijalne zaštite. Najgora nam je kvaliteta javnog upravljanja, niska i nekoordinirana, a naše je pravosuđe živa sramota - beskrajni građanski i trgovački postupci koji traju ... i traju ... Piše i da nisu posebno zadovoljni ni bankama - zahtijevaju dopune jedinstvenog nadzornog mehanizma.

Traže dogovor socijalnih partnera oko druge faze reformi radnog zakonodavstva, a rado bi fleksibilnije otkaze i radno vrijeme (rok: do kraja godine).

I onda Europa sjedne za stol i napiše preporuke u kojima, bez zazor, traži smanjenje mogućnosti za rano umirovljenje i da se u roku sada pokrene nove izmjene mirovinskog zakona i skрати primjena mirovinske dobi od 67 godina. Tako odrješiti ton Europa ne vježba na svojim starijim članicama, koje masovno imaju niži uvjet dobi za umirovljenja i prolongirane rokove. Ali mi je takvu biramo, da od 11 parlamentaraca imamo dva službeno „socijalno osjetljiva“.

Na kraju, Europa kaže kako treba ojačati aktivne politike na tržištu rada za tri glavne kategorije - mlade, dugotrajno nezaposlene i starije radnike. I to potpisujemo. Samo što te preporuke neće pročitati ovi iz Vlade ili ih neće doživjeti kao svoju obvezu.

Sve u svemu, Europa ne piše tako loše savjete i preporuke, ma koliko nam se neki ne sviđali. No i za to ima lijeka: možemo ustati s argumentima, protuprijedlozima i novim preporukama. Samo kad bismo još znali - tko je ta Europa?

U ovom broju:

Vodič HZZO-a.. info.HZMO... Zašto se diskriminira žene i prijevremene umirovljenike... Doprinosi za bogate?

Hrvati na Talijanskim kongresima

Piše: Vladimir Buršić

Za talijansku konfederaciju sindikata CGIL, najveći sindikalni savez u Europi, godina 2014. je bila izborna godina, pa tako i za sve njene članice, među kojima je i SPI - Sindikat umirovljenika Italije.

Zanimljivo je primijetiti kako SPI CGIL ima u Hrvatskoj oko 1.600 članova, koji se okupljaju i djeluju (i) u okviru podružnica SUH-a. Na ovoj najnižoj razini organiziranja bilo je potrebno održati četiri skupštine u mjestima prema pripadnosti članova. Tako su s velikim odazivom održani kongresi u Puli, Rijeci, Pazinu i Poreču. Rezultat dugogodišnje uspješne suradnje SPI-a i SUH-a na svim razinama je i naša pomoć u organiziranju ovih kongresa, zajedno s patronatom INCA iz Rijeke i Pule. U organizaciji su sudjelovali članovi predsjedništava podružnica Pule, Pazina, Poreča i Županijskog povjereništva SUH-a Istre.

Kao član SPI-a aktivno sam sudjelovao na kongresu u Puli, a pomogao sam i u organizaciji ostala tri kongresa koji su se održali u Istri i Rijeci. Na tim skupštinama raspravljalo se o problemima umirovljenika koji imaju talijansku mirovinu. Naglašavani su problemi tih umirovljenika u odnosu na INPS, talijanski mirovinski fond, i to osobito u vezi promjena načina dobivanja godišnjih potvrda (tzv. CUD) o isplaćenim mirovinama, a za čije pribavljanje pomažu upravo podružnice SUH-a s zajedno s predstavnicima Patronata INCA u Hrvatskoj.

Raspravljalo se i o problemima vezanima uz načine primanja mirovina preko naših banaka, u čemu također pomažu naše podružnice. U žiži interesa bili su kongresni dokumenti, a pogotovo program koji je zagovarala glavna nacionalna tajnica CGIL-a Susanna Camusso pod nazivom „Rad odlučuje o budućnosti“, te s motom „Snaga našeg puta“. Ovaj dokument usvojen je ogromnom većinom glasova na kongresima na svim razinama.

Na „hrvatskim“ kongresima izabrano je šest članova SPI-a, koji su ujedno i članovi SUH-a, koji su sudjelovali kao delegati na kongresu SPI CGIL Okrug Trst, gdje organizacijski spadaju u Podružnicu vanjskih teritorija Trsta.

Kao jedan od delegata sudjelovao sam na tom kongresu na kojem se raspravljalo, osim o kongresnim dokumentima i o problematici umirovljenika u gradu Trstu koju karakteriziraju sve veća nezaposlenost i sve veći broj starijih stanovnika, i o specifičnim problemima života u tako starom gradu, te o socijalnoj dimenziji rada i pomoći starijim osobama. Posebno se razgovaralo o djelovanju volonterske zajednice - Auser, ali i o organizaciji i djelovanju asocijacije za zaštitu potrošača koja je organizirana u okviru CGIL-a. Naglašeno je da je situacija u Trstu dramatična po pitanju gospodarstva i socijale. Uz mene, druga dva delegata, ujedno članovi SUH-a, Bruna Jovanović iz Pule te Aldo Jurcan iz Poreča, izabrana su u Predsjedništvo SPI Okrug Trst kao ravnopravni članovi.

Ispred Županijskog povjereništva SUH-a Istarske županije sudjelovao sam kao gost i na kongresu SPI-a regije Furlanija i Juljska Krajina. Uz već naglašenu problematiku s prijašnjih kongresa, bilo je govora o problemu zatvaranja tvornica i radnih mjesta u toj regiji i nezaposlenosti mladih. Apostrofirani su veliki giganti Elektrolux iz Pordenonea, koji svoje pogone seli u Poljsku, pa domaće stanovništvo ostaje bez posla.

Na kongresu u Puli izabran sam za delegata na Nacionalnom kongresu SPI-a, koji je održan u travnju u Riminiju i trajao je tri dana. Predstavljao sam oko 3.200 članova SPI-a iz 20 bivših socijalističkih zemalja Europe.

Na tom nacionalnom kongresu bio sam sudionik grandioznog skupa od 740 delegata iz svih 20 talijanskih regija i tri inozemne asocijacije, a predstavljali smo oko 3 milijuna članova - umirovljenika. Dosadašnja glavna tajnica, koja je ponovno izabrana za sljedeći mandat, Carla Cantone, u emotivnom obraćanju delegatima naglasila je potrebu zadržavanja dosadašnjeg načina organiziranja SPI-a u okviru CGIL-a, jačanja broja članova na teritorijalnom principu, ali uz traženje novog načina daljnjeg djelovanja. Iznijela je 12 točaka programa koje su inspirativne i za nas SUH-ovce.

To su: jačanje i prilagođavanje socijalnog programa na teritorijalnom nivou, borba protiv siromaštva, protiv smanjivanja mirovina, iznalaženje načina osiguravanja dovoljno sredstava za isplatu mirovina, pa i kroz porezni sustav... Naglašeni su i zahtjevi za pomoć osobama ovisnima o tuđoj njezi i pomoći, nepokretnima i nemoćnima na svim nivoima, uključujući i na nivou Europe. Potrebno se zalagati za bolju i efikasnu zdravstvenu zaštitu koja neće biti samo za neke, nego za sve. Treba intenzivirati započeti angažman oko prevladavanja sukoba između mladih i umirovljenika te ojačati suradnju SPI-a i raznih servisa čiji je osnivač sindikalna konfederacija CGIL, kao što je Patronat INCA - servis za pomoć oko ostvarivanja socijalnih prava, CAAF - porezno savjetništvo, asocijacija za zaštitu potrošača, te volonterijat - Auser, a sve s ciljem privlačenja novih članova. Cantone je završno pozvala da se podružnice SPI-ja otvore prema imigrantima, jer oni su današnja stvarnost i već ih je u SPI učlanjeno oko 1% svih članova.

Iz svake talijanske regije obraćali su se delegati, koji su gotovo bez rezerve podupirali program, ali iznosili i problematiku svoje regije. Većina izlagača zalagala se za iznalaženje novih modela rada i sindikalne borbe. Predsjednica je pozvala druge dvije talijanske sindikalne asocijacije umirovljenika, FNP i UILP, na suradnju, te da se između ostalog, zajedno s europskom zajedničkom asocijacijom Ferpom zajednički bore protiv krize i sve veće birokracije Europskog parlamenta.

Glavna tajnica Konfederacije CGIL-a Susanna Camusso obratila se delegatima izrazivši zadovoljstvo radom Sindikata umirovljenika SPI i pozvala na daljnju upornu borbu upravo snagom vlastitog puta. Zadovoljna je jačinom SPI-a koji broji oko tri milijuna članova i najbrojniji je član konfederacije, jer čini gotovo 50 posto svih članova konfederacije. CGIL je najveća i najjača konfederacija sindikata u cijeloj Europi, ali tu se ne smije stati, već se okrenuti novim izazovima vremena, zaključila je Camusso.

Bio sam zadivljen organizacijom, pripremljenim materijalima i kvalitetnim političkim i sindikalnim zalaganjem u borbi za obepravljenost i nemoćne članove, ali i zadržavanjem jake snage vlastitoga puta SPI-ja i CGIL-a. K tomu, bio sam ponosan što sam delegat na tako povijesnom skupu.

ZAHTEJEV ZA OCJENU USTAVNOSTI

Zašto se diskriminira žene i prijevremene umirovljenike?

Sindikata umirovljenika Hrvatske je 21. svibnja Ustavnome sudu podnio prijedlog za pokretanje postupka ocjene ustavnosti novog Zakona o mirovinskom osiguranju (ZOMO), konkretnije, članka 35. stavak 1., i članka 99. stavak 1. i 2., smatrajući da se njima krši pravo jednakosti pred sudom, utvrđeno člankom 14. stavak 2. Ustava Republike Hrvatske.

Prijevremena mirovina bez penalizacije diskriminira žene!

Novi ZOMO, usvojen u Saboru 13. prosinca 2013., a koji je stupio na snagu 1. siječnja ove godine, člankom 35. stavak 1., utvrđuje da „pravo na prijevremenu starosnu mirovinu zbog dugogodišnjeg osiguranja ima osiguranik kada navrš 60 godina života i 41 godinu radnog staža“. Spornom odredbom su žene diskriminirane u odnosu na muškarce, s obzirom da su njime izjednačeni uvjeti za ostvarivanje prijevremene starosne mirovine zbog dugogodišnjeg osiguranja i za muškarce i za žene, unatoč tome što člankom 182. ovoga Zakona (iznimno od članka 34., stavak 2.) za osiguranika - ženu predviđa drukčije uvjete za prijevremenu starosnu mirovinu i to u prijelaznom razdoblju sve do 2029. godine (po tri mjeseca mirovinskog staža više godišnje).

Tako danas u prijevremenu starosnu mirovinu s penalizacijom žena može otići s navršanih 56 godina života i 31 godinom radnog staža, a muškarac s navršanih 60 godina života i 35 godina mirovinskog staža. Tek 2030. žene će imati iste uvjete za prijevremenu starosnu mirovinu (s penalizacijom) kao i muškarci, tj. 60 godina života i 35 godina radnog staža.

Da bi od 1.1.2014. muškarci i žene ostvarili prijevremenu starosnu mirovinu bez penalizacije, trebaju imati 60 godina života i 41. godinu radnog staža. To znači šest godina radnog staža više od uvjeta s penalizacijom - za muškarce, a čak deset godina više - za žene. Riječ je o očitoj diskriminaciji žena, jer se u odnosu na postojeće uvjete, ženama propisuje daleko veći uvjet radnog staža (za četiri godine više!) nego ženama!

Člankom 35., stavak 1. se, dakle, ne poštuju prijelazno razdoblje izjednačavanja mirovinskih prava muškaraca i žena koje ukupno prema novom ZOMO-u traje do 2038. godine, iako bi se za žene trebala primjenjivati prijelazna tablica.

Prijevremeno umirovljeni bez prava na rad

Sindikata umirovljenika Hrvatske upozorava Ustavni sud da odredba članka 99. stavka 1. i 2. ZOMO-a uskraćuje korisnicima prijevremenih

Sindikata umirovljenika pozdravlja nagrađivanje dugogodišnjeg radnog staža izuzimanjem od penalizacije za prijevremeno umirovljenje, ali se protivi diskriminaciji žena u stjecanju uvjeta na to pravo

starosnih mirovina pravo na zapošljavanje do polovice radnog vremena bez obustavljanja isplate mirovine, čime se diskriminira upravo tu brojnu skupinu umirovljenika u odnosu na druge. Tom odredbom utvrđeno je da se korisniku mirovine koji se zaposli ili počne obavljati djelatnost na temelju koje postoji obveza na osiguranje isplata mirovina obustavlja.

Međutim, iznimno od stavka 1. ovog članka, mirovina se ne obustavlja:

- korisniku starosne mirovine koji je ostvario starosnu mirovinu prema člancima 33. i 180. ovog Zakona i nastavi raditi do polovice punog radnog vremena uz izmijenjeni ugovor o radu
- korisniku starosne mirovine koji je ostvario starosnu mirovinu prema člancima 33. i 180. ovog Zakona i korisniku starosne mirovine koji je tu mirovinu ostvario do stupanja na snagu ovog Zakona koji se tijekom korištenja prava zaposli do polovice punog radnog vremena
- korisniku invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti za rad, ostvarene do stupanja na snagu ovog Zakona
- korisniku invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti ostvarene prema ovom Zakonu
- korisniku koji obavlja sezonske poslove u poljoprivredi prema propisima o poticanju zapošljavanja i drugim propisima kojima je ovo pitanje uređeno na drugačiji način, odnosno izričito propisano da se ne obustavlja isplata mirovine
- korisniku koji ostvaruje drugi dohodak, od-

nosno obavlja drugu djelatnost (članak 17. ovog Zakona).

Radili najduže i uplaćivali najviše

Korisnici prijevremenih starosnih mirovina ovom su odredbom dovedeni u neravnopravan položaj jer njima, u slučaju zapošljavanja na do polovice radnog vremena, mora biti obustavljena mirovina, unatoč činjenici da su upravo oni, s obzirom da imaju najduži prosječni radni staž, najduže izdvajali doprinose za mirovinsko osiguranje.

O tome najbolje svjedoče podaci o prosječnom radnom stažu u razdoblju od 1999. do 2013., u kojem je radni staž korisnika pune starosne mirovine u prosjeku iznosio 31,07 godina, obiteljske mirovine 27,1 godinu, a invalidske mirovine 23,04 godine, dok je za korisnike prijevremene starosne mirovine iznosio najviše - 35,06 godina. U 2013. godini, prosječni radni staž starosne mirovine iznosio je 31,07 godina, invalidske mirovine 23,06 godine, a prijevremene starosne mirovine čak 37,03 godina.

Jedini duplo penalizirani

Unatoč najdužem prosječnom radnom stažu i trajanju uplate mirovinskih doprinosa, korisnici prijevremene starosne mirovine jedini među svim kategorijama umirovljenika podliježu tzv. penalizaciji zbog ranijeg odlaska u mirovinu, iako je do toga najčešće došlo ne zbog njihove volje, već zbog ekonomskih poteškoća poput stečaja, likvidacija ili sanacijskih postupaka.

Prijevremeni umirovljenici su time stavljeni u neravnopravan položaj u odnosu na ostale kategorije umirovljenika, iako su radili duže i uplaćivali više od tzv. punih umirovljenika, što je suprotno osnovnoj namjeri zakona da više mirovine i veća prava imaju oni umirovljenici koji su svojim uplatama više doprinijeli.

Svi jednaki pred zakonom?!

Time je, osim odredbe 14. stavak 2. Ustava Republike Hrvatske - jednakost pred zakonom - povrijeđeno i načelo socijalne pravde, jedne od najviših vrednota našeg ustavnog poretka. Zakoni u RH moraju biti u suglasnosti s Ustavom - svi pod jednakim uvjetima moraju biti pred zakonom jednaki - a sporne odredbe Zakona o mirovinskom osiguranju dovode do nejednakosti i neravnopravnosti između pojedinih kategorija umirovljenika. SUH je stoga od Ustavnog suda zatražio pokretanje postupka ocjene ustavnosti navedenih odredbi i na koncu - njihovo poništavanje. (Marina Tripović)

Sindikata umirovljenika pozdravlja uvođenje prava na rad bez obustave mirovine, ali se protivi uskraćivanju istog prava prijevremenim starosnim umirovljenicima

ZAŠTO TRAŽIMO PROMJENE ZAKONA O DOPRINOSIMA

Doprinosi krojeni prema

Pišu: Jasna A. Petrović i Ivo Marijanović

Ima li Hrvatska doista preskup „socijalni teret“ za poslodavce i je li to temeljni razlog zbog kojeg investicije zaobilaze naše granice? Poznati glasnogovornici neoliberalnog društvenog razvitka zorno potvrđuju kako su umirovljenici prevelik društveni teret, kao što su previsoki i doprinosi. Pritom zaboravljaju stanje u Hrvatskoj usporediti s većinom europskih zemalja, te biraju *a la carte* samo one koji bi išli u prilog njihovu stajalištu.

Sindikata umirovljenika Hrvatske priprema podnošenje inicijative za promjene Zakona o doprinosima i povezanih propisa.

POVRAT MIROVINSKOG DOPRINOSA ZA PRVI STUP NA 20 POSTO!

Prvi zahtjev bit će vraćanje mirovinskog doprinosa za prvi (javni) stup na 20 posto, jer je ravno samoubojstvu od 1990. do danas neprekidno smanjivanje mirovinskih doprinosa sa tadašnjih 24,1 posto na današnjih 15 posto ravno samoubojstvu. U međuvremenu je broj starijih osoba porastao, udvostručio se broj umirovljenika po zaposlenome, a trećina umirovljenika je ušla u zonu siromaštva. Također, dok je 1991. godine udjel prosječne mirovine u prosječnoj plaći iznosio 75,3 posto, danas je on spao na 40 (a katkad i 38) posto.

Kad pogledamo visinu mirovinskih doprinosa u drugim europskim zemljama, vidimo kako oni u Češkoj iznose 28 posto, s tim da je drugi stup uveden tek prošle godine, isključivo kao dobrovoljan. U Estoniji doprinos iznosi 22 posto, u Španjolskoj 28,3 posto, Italiji 32,7 posto, Mađarskoj 26,5 posto, Austriji 22,8 posto, Njemačkoj tek 19,5 posto (ali s visokim subvencijama iz državnog proračuna), u Francuskoj 15,5 posto (ali su invalidske mirovine na teret zdravstvenog sustava); u Litvi 26 posto, Luksemburgu 24 posto, Latviji 25,26 posto... Vrlo je teško uspoređivati hrvatski sustav s drugima, jer u nekima su npr. minimalne i socijalne mirovine direktno na budžetu, u trećima se iskazuju ukupni socijalni doprinosi koji pokrivaju i naknade za nezaposlene, penzije, zdravstvo, pa čak i porodijske naknade. Ipak, uspoređujući „hrvatski socijalni teret“ s većinom drugih zemalja, imamo prenisuku stopu doprinosa za prvi stup međugeneracijske solidarnosti.

Posve je logično i opravdano tražiti da se visina doprinosa za prvi stup vrati na 20 posto, koliko je iznosila do 2002.

DOPRINOS ZA DRUGI STUP - DOBROVOLJAN

SUH već godinama argumentirano zagovara potrebu pretvaranja drugog obvezatnog stupa kapitalizirane mirovinske štednje u dobrovoljni, dokazujući kako se uvođenje postojećeg modela obveznog drugog stupa definitivno pokazalo štetnim za sve umirovljenike, postojeće i buduće. Ugrozio je isplatu mirovina postojećih umirovljenika, visinu mirovine budućih umirovljenika iz I. i II. stupa te državne financije.

Doprinos za drugi stup može ostati pet posto (ili bilo koji drugi postotak - prema želji zaposlenoga), ali samo kao do-

brovoljan. Radnicima treba omogućiti slobodni izbor hoće li (kao npr. radnici s beneficiranim radnim stažem) „svoju“ ušteđevinu iz drugog stupa, kojom sada doista nemarno upravlja bankarski menadžeri, preseliti natrag u prvi stup. Zanimljivo je kako se ova Vlada i u najnovijim izmjenama mirovinskog zakona zalagala za održavanje obvezatnog drugog mirovinskog stupa, a da je netom iza toga uvjeravala javno zaposlene s beneficiranim stažem (npr. policajce, vatrogasce, pirotehničare) kako im je daleko povoljnije da prijeđu natrag u I. mirovinski stup.

Radi manjkavosti modela temeljenog na I. i II. mirovinskom stupu, osiguranici koji su 2002. godine imali pravo i mogućnost opredijeliti se za takav dvojni model (osiguranici u dobi od 40-50 godina), kada su ostvarili pravo na mirovinu, shvatili su da im je mirovina 27 posto niža nego da su je ostvarili temeljem I. mirovinskog stupa. Zakonodavac je stoga intervenirao izmjenom Zakona o mirovinskom osiguranju, kojom je omogućio da svi osiguranici iz te kategorije mogu ostvariti mirovinu i samo na temelju I. mirovinskog stupa. U praksi su se svi osiguranici (osim, navodno, jedne osobe s visokim primanjima) opredijelili da im se mirovina utvrdi samo iz prvog stupa. No, nema logike da se „kapitalizirana“ ušteda te kategorije zaposlenih ostavlja na upravljanje privatnim fondovima, kad je posve jasno da će biti vraćena u javni fond.

Državni proračun zbog takvog drugog stupa trpi dupli trošak: prvo, jer uplaćuje pet posto (5 do 6 milijardi) za II. mirovinski stup, i drugo, što taj iznos nedostaje za isplatu mirovina iz prvog stupa, pa to mora rješavati zaduživanjem.

UKINUTI NAJVIŠU OSNOVICU ZA UPLATE DOPRINOSA

Logično bi bilo da se doprinosi u prvi obvezni mirovinski stup - koji počiva na međugeneracijskoj i unutargeneracijskoj solidarnosti - obračunava na stvarne prihode koje osiguranik ostvari u tekućoj godini. Međutim, najviša mjesečna osnovica za obračunavanje i plaćanje doprinosa iz osnovice (za mirovinsko osiguranje) je umnožak prosječne plaće i koeficijenta 6,00 što za 2014. godinu iznosi 47.646,00 kn, odnosno 571.752,00 kn godišnje. Zašto u Hrvatskoj postoji ograničenje najvišeg iznosa za mirovinski doprinos?

Netko je očito želio pogodovati bogatijima, pa tako menadžeri (naftaši, bankari, telekomunikacije) koji imaju mjesečno primanje više od 47.646 kuna, ne plaćaju mirovinski doprinos za prvi stup od 20 ili 15 posto, već im sve iznad tog iznosa poklanja hrvatska socijalna država što ne potpada pod međugeneracijsku solidarnost. Koliko novaca izmakne iz mirovinskog fonda jer se onima s takvim plaćama, a ima ih i s 500.000 kuna plaće mjesečno, opraštaju doprinosi? Tko se tu igra poznatog stripovskog lika Superhika, koji krade siromašnima da bi dao bogatima?

NAJNIŽA OSNOVICA ZA UPLATE DOPRINOSA - MINIMALNA PLAĆA

Vrlo je teško razumjeti zašto je, temeljem Naredbe ministra financija, najniži iznos za mirovinski doprinos 2014. godine

bogatima

samo 2.779,35 kuna, iako je minimalna plaća 3.017,61 kn?! Osnovica nikako ne bi smjela biti niža od minimalne plaće!

Najniža mjesečna osnovica umnožak je prosječne mjesečne bruto plaće po zaposlenom u pravnim osobama RH za razdoblje siječanj - kolovoz 2013. koja iznosi 7.941,00 kuna i koja predstavlja referentnu veličinu za utvrđivanje svih mjesečnih i godišnjih osnovica za 2014. i koeficijenta 0,35 što iznosi spomenutih 2.779,35 kn.

Isprva je takav izuzetak najniže osnove bio korišten za posebne slučajeve, poput mirovinskog osiguranja za tekstilne radnike, ali se danas proširio na 24 „izuzete“ kategorije. Primjerice, ako zaposlenik nije radio cijeli mjesec (zbog bolovanja, neplaćenog dopusta i sl.) poslodavac nema obvezu isplatiti minimalnu plaću, ali mora obračunati doprinose, i to na najnižu mjesečnu osnovicu. Plaća kao osnovica osiguranja i osnovica za obračunavanje doprinosa primjenjuje se i:

- za osiguranike po osnovi izabranih ili imenovanih osoba,
- za osiguranike zaposlene u diplomatskoj misiji ili u konzularnom uredu strane države, međunarodnom predstavništvu sa sjedištem u RH-a koji uživaju diplomatski imunitet,
- za osiguranike zaposlene u inozemnim organizacijama sa sjedištem u RH-a koje ne uživaju diplomatski imunitet (strana predstavništva, podružnice, međunarodne organizacije i ustanove), te osiguranike zaposlene kod inozemne fizičke osobe s prebivalištem (ili sjedištem) u RH.

Osnovica osiguranja i mjesečna osnovica za obračun doprinosa za izaslanog radnika je mjesečna plaća koju bi izaslani radnik ostvario za iste odnosno za slične poslove u RH-a prema ugovoru o radu, pravilniku o radu, kolektivnom ugovoru ili posebnom propisu, uvećana za 20%. Tako utvrđena mjesečna osnovica ne može, za rad s punim radnim vremenom, biti niža od najniže osnove uvećane za 20 posto niti viša od najviše mjesečne osnove. Ovo smo prepisali iz objašnjenja Zavoda za mirovinsko osiguranje, iako to ne odgovara na naše temeljno pitanje: zašto minimalna plaća ne bi automatizmom bila i najniža osnovica za mirovinske doprinose?

SOCIJALNI DOPRINOSI: POLA - POLA

Hrvatska ima najčudniji model obveznika plaćanja socijalnih doprinosa, nepostojeći u ijednoj drugoj europskoj zemlji. Obveznici plaćanja doprinosa za mirovinsko i zdravstveno osiguranje su sljedeći:

- doprinos iz plaće (bruto) za mirovinsko osiguranje plaća radnik (20%) , a
- doprinos na plaću (bruto) za zdravstveno osiguranje plaća poslodavac (15%).

Ovakva raspodjela plaćanja doprinosa primjenjuje se od 1. siječnja 2003. godine do danas i nije u skladu s Konvencijom broj 102 Međunarodne organizacije rada koja izričito preporuča da mora biti uspostavljena ravnoteža na način da najmanje polovicu doprinosa snose poslodavci, iako je to u praksi najčešće bitno veći udjel za poslodavce, a niži za zaposlene.

Samo u dvije EU članice veći doprinos za mirovinsko osiguranje plaćaju zaposleni (Nizozemska i Slovenija), a u dvije je

taj omjer izjednačen (Njemačka i Cipar). Međutim, niti u jednoj državi sav doprinos za mirovinsko ne plaćaju isključivo zaposleni, pa je time Hrvatska stvarno izuzetak. Zašto je bivša Račanova vlada uvela takvu podjelu po doprinosima? Jedan tadašnji član Vlade je rekao kako je to učinjeno jer im se činilo da je tako jednostavnije praćenje i nadzor?! Budući da su u vrijeme donošenja obveze za poslodavca i radnika bile iste (jer je uz zdravstveno osiguranje išao i doprinos za zaštitu na radu, doprinos za zapošljavanje i dr.), netko je pametan iz dvojbenih operativnih i tehničkih razloga odlučio - ni manje, ni više - ne poštivati međunarodnu konvenciju koju je Hrvatska prihvatila. Čudo neviđeno.

U Češkoj je mirovinski doprinos 28 posto, od čega poslodavac snosi 21,5 posto; u Estoniji 22 posto, a poslodavac snosi 16 posto; u Španjolskoj od 28,3 posto, poslodavac plaća 23,6 posto; u Italiji od 32 posto, čak 23,81 posto na teret je poslodavca, a u susjednoj Mađarskoj od 24 posto - 18 posto. Dakle, radnici plaćaju svugdje manji iznos, pa je posve logično što Sindikat umirovljenika Hrvatske očekuje da se doprinosi za mirovinsko i zdravstveno osiguranje plaćaju pola - pola (kad već toliko volimo „kopirati“ Njemačku).

Takav međuodnos bi se morao hitno uvesti i za preostale socijalne doprinose - doprinos za zaštitu na radu od 0,5 posto i doprinos za nezaposlene od 1,7 posto. No, najčudnije je što o tome u Hrvatskoj nitko ne priča i svi se pravimo kao da je normalno da se na bruto plaće radnike stavlja teret od 20 posto, a na džepove poslodavaca samo 17,2 posto. Tko je tu Superhik?

UKINUTI ZDRAVSTVENI DOPRINOS ZA UMIROVLJENIKE

Prema Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima koji je stupio na snagu 1. siječnja 2009., Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje je obveznik obračuna dodatnog doprinosa za zdravstveno osiguranje iz mirovina i na mirovine.

Doprinos se obračunava po stopi od jedan posto, ako je mjesečna svota mirovine manja ili jednaka svoti prosječne neto plaće po zaposlenom u pravnim osobama Republike Hrvatske za razdoblje od siječnja do kolovoza ili po stopi od tri posto, ako je mjesečna svota mirovine viša od svote prosječne neto plaće.

Međutim, doprinos se ne usteže od mirovinskih primanja korisnika, ako je obračunat po stopi od jedan posto, već ga pokriva državni proračun. Ako je obračunat po stopi od tri posto, usteže se od mirovinskih primanja korisnika, te se za doprinos umanjuje svota za isplatu, što se iskazuje na Obavijesti o mirovinskim primanjima. Doprinos se ne obračunava niti na razlike mirovina obračunate prema rješenju o promjeni opsega prava niti na razlike obračunate nakon usklađivanja aktualne vrijednosti mirovine.

U 2014. godini tri posto se skida s mirovina većih od 5.507,00 kuna, što čini više desetaka tisuća terećenih. Nerazumljivo je zašto se, ako je socijalno pravedno promišljen, taj postotak ne obračunava na iznos iznad tog cenzusa, već se omogućava da netko s 5.400 kn mirovine bude izuzet, a drugi sa stotinu kuna više, plaća visoki doprinos. U većini europskih zemalja umirovljenici ne plaćaju zdravstvene doprinose, pa bi bilo logično da se i u Hrvatskoj, kao zemlji s osobito siromašnim umirovljenicima i niskim mirovinama, takav namet naprosto ukine.

NA MARGINAMA JEDNE TRIBINE

Navijanje za jednakost

Piše: Marina Tripović

Kako se svjetski ekonomski problemi nisu stvorili preko noći, tako su i Hrvatskoj bile potrebne godine da nagomila poteškoće koji nas sada pritišću sa svih strana. Osamostaljivanje Hrvatske i rat, većini su poznate okolnosti koje su nas dovele do trenutnog stanja. Na njih su se nadovezali i neodgovarajući model privatizacije i formiranje modela u kojem su tercijarne - uslužne djelatnosti, posebno trgovina, postale dominantna sila na tržištu, a poduzetnici se bogatili na drugorazrednoj stranoj robi koja se u nas prodavala po prvorazrednim cijenama. Istovremeno se nije ulagalo u proizvodnju, a bez nje može biti ni gospodarskog razvoja. Tako je tržištem zavladała trgovina, dok su poljoprivreda i industrijska proizvodnja bačene u pozadinu.

Nekad smo se dičili našom industrijskom proizvodnjom, a sada, kažu analize, živimo lošije nego prije rata. Nije tu u pitanju nikakva čežnja za minulim političkim tvorevinama, tako kažu brojke i ekonomija. Kriza je produbila nejednakosti u hrvatskom društvu i povećala siromaštvo. Sve su to fragmenti ponovljene priče s tribine o nejednakosti i siromaštvu u Hrvatskoj, koju je u Zagrebu krajem svibnja organizirao Centar za demokraciju i pravo Miko Tripalo.

Najsiromašniji - s lošeg na lošije

U odnosu na ostale zemlje Europske unije, Hrvatska je 2012. godine po nejednakosti bila na razini europskog prosjeka. Prema tzv. Ginijevom koeficijentu, koji predstavlja mjeru nejednakosti raspodjele dohotka - u 2012. manji koeficijent od Hrvatske imalo je 13 zemalja Unije, a najmanje nejednakosti imala je susjedna Slovenija. Najveći pad dohotka doživjeli su najsiromašniji, a najmanji stanovništvo s višim srednjim dohocima, odnosno srednji sloj. Posebno je zanimljiv podatak kako je svoju potrošnju najviše smanjio najbogatiji sloj, a najmanje najsiromašniji. No razlog za to može biti u činjenici da najsiromašniji ionako uglavnom troše na najosnovnije, poput hrane i stanovanja, jer za drugo ni nemaju sredstava, pa samim time niti ne mogu poduzeti neke značajnije troškovne „rezove“.

Najbogatiji su smanjili potrošnju na luksuzna dobra i usluge, srednji sloj suočava se s neizvjesnošću i otplate dugova, a najsiromašniji su dosegli prag ispod kojeg ne mogu. Nezaposlenost, porast opterećenja kreditima te neredovitost ili nemogućnost njihove otplate, kao i drugi čimbenici, doprinijeli su i blagom trendu rasta tzv. novog siromaštva, koje se odnosi na mlade nezaposlene visokoobrazovane osobe i osobe s višim kvalifikacijama, te obitelji s djecom, osobito one s jednim ili dvoje djece, a u ekstremnim slučajevima i na nove beskućnike. Međutim, iako su starije osobe u Hrvatskoj najmasovnija skupina sve siromašnijih građana, a osobito su to žene starije od 65 godina, o tome i nije bilo pre-

više riječi. Kao da je normalno da stariji budu siromašni, pa i - prekobrojni?!

Koliko para, toliko šansi

Posebno je zabrinjavajuća nejednakost u području obrazovanja, koje u modernom društvu predstavlja glavni, i „normalni“ kanal uzlazne društvene pokretljivosti. Prema podacima Eurostata, djeca neobrazovanih roditelja u Hrvatskoj, daleko više od drugih članica EU, imaju znatno manje šanse za pohađanje ustanova visokoškolskog obrazovanja, iz čega naposljetku proizlaze i nejednakosti na tržištu rada. Također, troškovi poslijediplomskih specijalističkih i doktorskih studija su za naše prilike previsoki, a time i mnogim studentima nedostižni, što se može negativno odraziti na buduću selekciju znanstvenih kadrova.

S obrazovanjem se mogu usporediti i nejednakosti u korištenju zdravstvenih, ali i drugih socijalnih usluga, i to zbog slabije učinkovitosti sustava socijalne zaštite i programa koje koriste najsiromašniji. Kod nas su naknade za nezaposlene simbolične, a tzv. socijalne penzije za one koji ne ostvare mirovine temeljem rada - niti ne postoje. Zdravstvo sve više pogoduje bogatima, jer se mnoge usluge privatiziraju, a na „socijalne“ preglede čeka i godinama. Neučinkoviti socijalni transferi neosporni su sukrivac rastu siromaštva starijih, jer je utjecaj mirovina (zbog njihove niskosti!) sve manji na obranu od siromaštva.

Tko zaboravlja stare?

Što se tiče rizika od siromaštva, u Europi ne kotiramo dobro. Prema podacima iz 2012. godine, 20,5% naših građana bilo je u zoni rizika od siromaštva, a od nas su u EU gore još samo Bugarska, Rumunjska, Španjolska i Grčka. Iako je ta stopa nešto niža nego godinu ranije, kada je bila 21,3%, riječ je o jednoj petini građana koja nekako „gura“ od mjeseca do mjeseca.

No, kad je riječ o starijima od 65 godina, Hrvatska je na neslavnom trećem mjestu, a „ispređ“ nje su još samo Bugarska i Cipar. Trećina starijih Hrvatska je siromašna ili socijalno isključena. Društvenih strategija ili mjera za borbu protiv siromaštva najstarijih nema. Suprotno tome, u javnost prodiru tek mjere za individualizaciju rizika siromaštva i starosti, pa se sve češće prava režu i uskraćuju.

Režije se plaćaju „u rata- ma“, meso spada u luksuz, a jednotjedni odmor na moru pripada nekim davnim „dobrim, starim“ vremenima. Neočekivani izdatak ne spominje se ni šaptom, živi se - dan po dan. I dok s televizijskih ekrana pljušte elokventni govori i detaljne računice i procjene sportskih utakmica, na spomen nezaposlenosti i siromaštva za govornicama svima nekako zastane glas u grlu.

I dok nas početak ljeta i sportski zanos uljuljkuju u varljivo zadovoljstvo, hoćemo li se sjetiti katkad dignuti glas i navijati za svakodnevicu, za bolje sutra?

hzo HRVATSKI ZAVOD ZA MIROVINSKO OSIGURANJE

info.HZMO

PRILOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE - SUH

Zagreb, lipanj 2014., godina VII. br. 6

ZANIMALO VAS JE, PITALI STE NAS

- Umirovljenici kojima je mjesečna mirovina manja ili jednaka svoti od 5.507,00 kn ne plaćaju zdravstveni doprinos, za njih se doprinos za zdravstveno osiguranje plaća iz državnog proračuna po stopi od 1%. Umirovljenici kojima je mjesečna mirovina veća od 5.507,00 kn mjesečno, sami su obveznici plaćanja zdravstvenog doprinosa po stopi od 3%. Doprinos se ušteže pri isplati mirovine, s tim da ustegnuti doprinos umanjuje osnovicu za obračun i plaćanje poreza na mirovinu.
- Sezonski radnik u poljoprivredi je fizička nezaposlena osoba, korisnik mirovine ili tražitelj zaposlenja koji na temelju ugovora obavlja privremene, odnosno povremene sezonske poslove u poljoprivredi. Korisniku starosne mirovine, prijevremene starosne mirovine, obiteljske mirovine ili invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti za rad evidentira se svojstvo osiguranika - sezonskog radnika u poljoprivredi i **ne obustavlja se isplata mirovine**, odnosno korisniku mirovine ne određuje se novi mirovinski faktor. Korisniku invalidske mirovine zbog opće nesposobnosti za rad ne može se priznati svojstvo osiguranika - sezonskog radnika u poljoprivredi.
- Od 1. siječnja 2009. korisnici mirovine oslobođeni su plaćanja doprinosa na drugi dohodak (honorari i drugi primici na temelju ugovora o djelu) koji ostvaruju obavljajući različite povremene poslove. Za staž osiguranja koji se računa korisnicima mirovine na temelju

ostvarenog drugog dohotka (u razdoblju od 1. siječnja 2003. do 31. prosinca 2008.) primjenjuju se odredbe Zakona o doprinosima za obvezna osiguranja i Zakona o mirovinskom osiguranju te ovi korisnici mogu zatražiti ponovno određivanje mirovine ako su ostvarili više od 12 mjeseci staža.

- Korisnik invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti za rad koji je nastavio raditi i ostvario staž osiguranja i plaću, odnosno osnovicu, nakon priznate invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti za rad može steći pravo na starosnu mirovinu, prijevremenu starosnu mirovinu ili invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti primjenom članka 100. stavka 7. ZOMO-a, na osnovi staža ostvarenog prije i nakon umirovljenja, iako trenutačno koristi invalidsku mirovinu zbog profesionalne nesposobnosti za rad kao nezaposleni korisnik te mirovine. Korisnik invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti za rad koji nakon ostvarene mirovine nije bio osiguranik, odnosno nije nastavio raditi, već je cijelo vrijeme koristio invalidsku mirovinu kao nezaposleni korisnik, ne može steći drugu mirovinu.

- Na internetskim stranicama Zavoda objavljen je novi broj Statističkih informacija HZMO-a, broj 1/2014. (travanj 2014.).

STUPIO NA SNAGU UGOVOR O ROČ. OSIGURANJU S CRNOM GOROM

Ugovor između Republike Hrvatske i Crne Gore o socijalnom osiguranju, potpisan u Podgorici, 24. srpnja 2013. objavljen u Narodnim novinama

- Međunarodni ugovori, broj 1/2014, **stupio je na snagu 1. svibnja 2014.** (Narodne novine - Međunarodni ugovori, broj 3/2014). Stupanjem na snagu ovoga Ugovora, u odnosima između Republike Hrvatske i Crne Gore prestaje važiti Ugovor između Republike Hrvatske i Savezne Republike Jugoslavije o socijalnom osiguranju, sklopljen 15. rujna 1997., osim stečenih prava na davanja i već pokrenutih postupaka, ako se oni odnose na razdoblje u kojem je bio na snazi ovaj Ugovor.

POZIV ZA PRETHODNO UTVRĐIVANJE STAŽA

Zavod svake godine preko medija poziva osobe koje su radile u inozemstvu, a u sljedećih pet godina ispunjavaju uvjete za ostvarivanje prava na mirovinu iz hrvatskog osiguranja, da u područnim službama i uredima Zavoda, prema mjestu prebivališta, podnesu **Zahtjev za utvrđivanje razdoblja osiguranja** **navršenih u inozemstvu**, kako bi se omogućilo brže ostvarivanje prava na hrvatsku mirovinu.

Također se pozivaju budući umirovljenici da 12 mjeseci prije podnošenja zahtjeva za mirovinu (koji se može podnijeti mjesec dana prije prestanka osiguranja) Zavodu dostave **obavijest o namjeri odlaska** u starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu te tako pokrenu **postupak tzv. pretkompletiranja** podataka i ubrzaju postupak ostvarivanja prava kada podnesu zahtjev za mirovinu.

Obavijest se dostavlja nadležnoj područnoj službi/uredu Zavoda, a može se poslati i preko Korisničkih stranica Zavoda na www.mirovinsko.hr.

KORISNICI MIROVINA I PROSJEČNE MIROVINE - U SVIBNJU 2014.

VRSTE MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA U KUNAMA UMANJENA ZA POREZ I PRIZREZ
I. KORISNICI MIROVINA prema zakonima o mirovinskom osiguranju *		
starosna i prijevremena starosna	656694	2.451,56
invalidska	232631	1.972,71
obiteljska	231300	1.899,75
UKUPNO	1120625	2.238,26
II. HRVATSKA VOJSKA prema Zakonu o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba (DVO, PS i OSO)		
starosna	2647	4.461,60
invalidska	8900	3.215,67
obiteljska	753	3.582,26
UKUPNO	12300	3.506,24
III. Korisnici mirovina kojima je mirovina određena prema ZOPHBDR-u		
Najniža mirovina (čl. 31, st. 3. ZOPHBDR)	482	2.453,64
invalidska	58196	4.827,03
obiteljska	13769	6.415,92
UKUPNO	72447	5.113,21
IV. Korisnici mirovina ostvarenih prema Ugovoru između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine o suradnji na području prava stradalnika rata u Bosni i Hercegovini koji su bili pripadnici Hrvatskog vijeća obrane i članova njihovih obitelji - HVO (NN, br. 2/2005.)		
invalidska	6282	2.783,68
obiteljska	587	3.101,84
UKUPNO	6869	2.810,86
SVEUKUPNO (I+II+III+IV)	1212241	2.426,18

NAPOMENA:

* Najniža mirovina priznata prema Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji (NN, br.174/2004.), koji je stupio na snagu 1. siječnja 2005.

Od obrade mirovina za siječanj 2014. (isplata u veljača 2014.) u primjeni je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o smanjenju mirovina određenih, odnosno ostvarenih prema posebnim propisima o mirovinskom osiguranju (NN, br. 157/2013.).

KORISNICI MIROVINA PREMA SVOTAMA MIROVINA, VRSTAMA MIROVINA I PROSJEČNIM MIROVINAMA KOJI SU PRAVO NA MIROVINU OSTVARILI PREMA ZAKONIMA O MIROVINSKOM OSIGURANJU - U SVIBNJU 2014.

SKUPINE SVOTA MIROVINA	M I R O V I N A							
	UKUPNO		STAROSNA		INVALIDSKA		OBITELJSKA	
	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA
0	1	2	3	4	5	6	7	8
do - 500,00	84504	239,13	52574	231,68	17050	258,89	14880	242,83
500,01 - 1.000,00	90990	767,75	47182	753,72	17014	753,54	26794	801,48
1.000,01 - 1.500,00	132572	1.273,32	63885	1.275,92	32139	1.285,55	36548	1.258,04
1.500,01 - 2.000,00	234326	1.802,43	102301	1.799,03	70196	1.799,51	61829	1.811,35
2.000,01 - 3.000,00	317657	2.450,57	186849	2.478,82	66312	2.410,15	64496	2.410,28
3.000,01 - 4.000,00	163905	3.444,59	123216	3.457,20	21284	3.392,95	19405	3.421,12
4.000,01 - 5.000,00	61831	4.420,73	50311	4.423,15	5908	4.401,91	5612	4.416,82
5.000,01 - 6.000,00	21306	5.436,22	18088	5.446,24	1786	5.413,58	1432	5.337,84
6.000,01 - 7.000,00	8047	6.434,07	7160	6.435,76	657	6.423,98	230	6.410,12
7.000,01 - 8.000,00	3723	7.383,90	3411	7.388,86	269	7.313,50	43	7.430,39
veće od - 8.000,00	1764	8.824,67	1717	8.822,32	16	9.002,28	31	8.863,10
UKUPNO	1120625	2.238,26	656694	2.451,56	232631	1.972,71	231300	1.899,75

NAPOMENA: Od mirovine za siječanj 2012. (isplata u veljači) primjenjeni su zakoni: Zakon o dopuni zakona o dodatku na mirovine ostvarene prema Zakonu o mirovinskom osiguranju (NN, br. 114/2011.), Zakon o dopuni zakona o mirovinskom osiguranju (NN, br. 114/2011.) i Zakon o dopuni zakona o mirovinskom osiguravajućim društvima i isplati mirovina na temelju individualne kapitalizirane štednje (NN, br. 114/2011.).

Od obrade mirovina za travanj 2014. (isplata u svibnju 2014.) zbog nedostavljenog OIB-a HZMO-u. (Uredba o dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju - NN 112/2013.) obustavljena je isplata mirovina za 8 472 korisnika (446 korisnika mirovina s prebivalištem u Republici Hrvatskoj i 8 026 u inozemstvu).

NAKLADNIK: HZMO - Zbirni tisak
UREDJE: Odjel za računovodstvo i poreze

© Mirovinsko 2014. 01000 Zagreb
www.mirovinsko.hr

Za nakladnika: Stjepko Vuković
Tekstove pripremila: Miroslava Impejović
Grafčki uredila: Maja Koz

Lektorelka: Davorinka Harešin
e-mail: urednistvo@mirovinsko.hr
fax: 0104595-162

INFO TELEFONI: 0800 45 95 (besplatan broj za pozive iz RH radnim danom od 8 do 16 sati) 01 45 95 011 (radnim danom od 8 do 16 sati)

Hrvatski
zavod za
zdravstveno
osiguranje

Vodič obveznog zdravstvenog osiguranja

PRILOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE
U LIPNJU 2014.

NOVINE U HZZO-u U PROVOĐENJU PRAVA IZ OBVEZNOG ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA U 2014. GODINI

Upravno vijeće HZZO-a održalo je 64. sjednicu 29. svibnja 2014. godine te su na sjednici, između ostaloga, razmatrane slijedeće teme u domeni obveznog zdravstvenog osiguranja:

1. Usvojen je novi Pravilnik o načinu prijavljivanja i odjavljivanja, te stjecanju statusa osigurane osobe u obveznom zdravstvenom osiguranju

Odredbama Pravilnika izvršeno je usklađenje osnova za utvrđivanje statusa u obveznom zdravstvenom osiguranju prema novom Zakonu o obveznom zdravstvenom osiguranju („Narodne novine“ broj 80/13. i 147/13.- dalje u tekstu: ZOZO) i novom Zakonu o obveznom zdravstvenom osiguranju i zdravstvenoj zaštiti stranaca u Republici Hrvatskoj („Narodne novine“ broj 80/13. - dalje u tekstu: ZOZS).

Naime, status u obveznom zdravstvenom osiguranju može se prema ZOZO-u utvrditi osobi hrvatskom državljaninu koji ima prebivalište ili boravište u Republici Hrvatskoj, odnosno strancu sa odobrenim stalnim prebivalištem u Republici Hrvatskoj ili s radnom dozvolom u Republici Hrvatskoj i koji osim toga ispunjavaju uvjete propisane ZOZO-om za utvrđivanje statusa osiguranika ili osigurane osobe HZZO-a.

Osobe - stranci koji privremeno borave u Republici Hrvatskoj neovisno o svrsi zbog koje im je

odobren privremeni boravak u Republici Hrvatskoj i kojima pravo na obvezno zdravstveno osiguranje ili zdravstvena zaštita nisu osigurani po drugoj osnovi (nema zdravstveno osiguranje u drugoj državi članici Europske unije ili nema zdravstveno osiguranje osnovom međunarodnog ugovora o socijalnom osiguranju), obavezan je prema ZOZS-u podnijeti prijavu na obvezno zdravstveno osiguranje u roku od 8 dana od dana odobrenog privremenog boravka te je obaveznik plaćanja doprinosa u skladu sa Zakonom o doprinosima.

Ukratko za napomenuti je da sve osobe koje ispunjavaju uvjete za zdravstveno osiguranje u Republici Hrvatskoj prema ZOZO-u ili ZOZS-u mogu i ostvariti pravo na to zdravstveno osiguranje, međutim bitno je da su se u propisanim rokovima prijavile nadležnim službama HZZO-a sa zahtjevom odnosno prijavom na zdravstveno osiguranje.

Način prijavljivanja na zdravstveno osiguranje moguće je ostvariti podnošenjem prijave na propisanim tiskanicama za zdravstveno osiguranje uz predočene dokaza za pojedine zakonske osnove osiguranja, moguće je prijavu podnijeti i elektronskim putem ako se posjeduje odgovarajuća elektronička oprema i elektronički potpis u skladu sa odredbama Zakona o elektroničkom potpisu. Također moguće je da HZZO utvrdi status osobi po službenoj dužnosti na osnovi podataka dostavljenih od nadležnih tijela koje ima ovlast prikupljanja i dostave podataka radi prijave na obvezno zdravstveno osiguranje (primjerice Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje-HZMO), te za osobe kojima je utvrđeno pravo na mirovinu nisu u obvezi osobno podnositi prijavu na zdravstveno osiguranje nakon stjecanja prava na mirovinu pri HZMO-u, jer HZMO podnosi prijavu HZZO-u za njih.

2. Izmijenjena je Odluka o pojedinim oblicima zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja koje se ostvaruju na osnovi uputnice i rokovima važenja uputnice

Navedenom izmjenom Odluke od 1. srpnja 2014. godine obiteljski liječnici moći će propisivati samo jednu uputnicu za ponavljajuća bolnička liječenja koja se u pravilu ponavljaju unutar 30 dana od prethodnog otpusta iz bolnice. Riječ je o novoj kategoriji uputnica, tzv. B2 uputnici. Primjerice, do sada su osigurane osobe HZZO-a za svako bolničko liječenje koje uključuje hospitalizaciju tj. ležanje u bolnici prethodno od svojeg obiteljskog liječnika morali dobiti novu uputnicu za bolničko liječenje.

Od 1. srpnja će se za takva ciklička liječenja (npr. kod kemoterapije) propisivati samo jedna uputnica što će osiguranim osobama HZZO-a olakšati i pojednostaviti način ostvarivanja takve vrste ponavljajućeg bolničkog liječenja.

Naime, ocijenilo se da se kod određenog broja osiguranih osoba kod kojih je potrebno provesti takvo ponavljajuće liječenje ono mora provoditi u okviru bolničkog a ne ambulantnog liječenja, te bi u takvim slučajevima osigurane osobe za svaki ponavljajući tretman takvog bolničkog liječenja bili obvezni pribaviti nove uputnice za bolničko liječenje što bi bespotrebno opterećivalo i osigurane osobe i njihove izabrane doktore s nepotrebnim administriranjem.

3. Odluka o Godišnjem izračunu cijena lijekova

HZZO je osnovom Pravilnika o mjerilima za određivanje cijena lijekova na veliko i o načinu izvješćivanja o cijenama na veliko („Narodne novine“ broj 83/13. i 12/14.) proveo postupak godišnjeg izračuna svih cijena lijekova na veliko koji se nalaze na Osnovnoj i Dopunskoj listi lijekova HZZO-a.

Temeljem godišnjeg izračuna, nakon dobivene suglasnosti ministra zdravlja, Upravno vijeće HZZO-a prihvatilo je tako izračunate cijena lijekova. Ovim izračunom, ostvarena je **ušteda od 3,7%**, koja će omogućiti da se na liste lijekova uvrste novi lijekovi i novi oblici lijekova u korist svih osiguranih osoba HZZO-a, a s ciljem veće dostupnosti i bolje kvalitete zdravstvene zaštite, kao i produljenja životnog vijeka. Prihvaćene cijene su podloga za izradu Osnovne i Dopunske liste lijekova HZZO-a, odnosno razradu tako izračunatih cijena lijekova u liste lijekova HZZO-a koja će biti izrađena krajem lipnja 2014. godine.

4. Odluka o obustavljanju postupka prisilne naplate neplaćenih premija iz dopunskog zdravstvenog osiguranja

Navedenom Odlukom omogućeno je da se na **poplavljenim područjima Republike Hrvatske ne provodi prisilna naplata dugova iz dopunskog zdravstvenog osiguranja te će HZZO privremeno obustaviti postupak prisilne naplate neplaćenih premija iz dopunskog zdravstvenog osiguranja** (koju je prema zakonu obavezan provoditi) za sve osiguranike dopunskog zdravstvenog osiguranja kod HZZO-a čije je prebivalište na poplavljenim područjima.

Odluka će biti na snazi do 31. prosinca 2014. godine i dok se situacija i život na poplavljenim područjima u Slavoniji potpuno ne stabilizira.

5. Odluka o objavi natječaja za specijalističko usavršavanje zdravstvenih radnika - doktora medicine za obiteljsku medicinu

Prema Projektu usklađivanja djelatnosti obiteljske medicine s europskim standardima, HZZO je za akademsku godinu 2014/2015. predvidio financiranje specijalističkog usavršavanja iz obiteljske medicine za ukupno 40 doktora u primarnoj zdravstvenoj zaštiti.

Potreban broj specijalizacija iz obiteljske medicine po županijama utvrđen je na osnovi udjela doktora specijalista obiteljske medicine u ukupnom broju ugovornih doktora opće medicine za provođenje primarne zdravstvene zaštite za osigurane osobe.

Osnovom donijete Odluke HZZO će raspisati natječaj za specijalističko usavršavanje za 8 ugovornih privatnih zdravstvenih radnika (doktori u koncesiji) te će natječaj biti objavljen na web stranici HZZO-a tijekom lipnja 2014. godine, dok će za doktore medicine koji su radnici domova zdravlja takav natječaj za specijalističko usavršavanje raspisati domovi zdravlja kod kojih prema Projektu usklađivanja djelatnosti obiteljske medicine s europskim standardima postoje neusklađenosti rade kao doktori opće/obiteljske medicine doktori bez specijalizacije iz opće medicine, odnosno za ostale 32 specijalizacije za doktore zaposlenike domova zdravlja, prema uputi HZZO-a.

Ovaj će natječaj omogućiti usklađenost djelatnosti sa standardima Europske unije što će ujedno utjecati i na podizanje kvalitete pružanja zdravstvene zaštite osiguranim osobama HZZO-a.

HZZO besplatnim policama dopunskog zdravstvenog osiguranja nagradio nepušače

Među 50 nagrađenih za najbolje fotografije je i Vlasta Zubčić koja je pušila 20 godina, a već pet ne puši. Život mi je postao kvalitetniji i na cigaretu više ne pomišljam, rekla je.

Ravnatelj (HZZO) Siniša Varga uručio je jednogodišnje police dopunskog zdravstvenog osiguranja nagrađenima za najbolje fotografije koje su poslali na natječaj za ilustraciju - Dan bez cigarete.

HZZO već tradicionalno raspisuje natječaj u svibnju u povodu Svjetskog dana nepušenja (31.svibnja) . Prijašnjih godina nagrađivane su najzanimljivije priče o iskustvu prestanka pušenja, a ove godine nagrađeno je 50 najboljih fotografija kojima su natjecatelji, osiguranici HZZO-a, ilustrirali što za njih znači dan bez cigarete.

Pušenje je štetno za zdravlje i svaki pušač koji prestane pušiti učinio je veliki korak za vlastito zdravlje, ali i za društvo jer su sredstva koja se izdvajaju za liječenje od posljedica pušenja ogromna. U 2011. izdvojeno je oko dvije milijarde kuna,

u 2012. oko 1,5 , a u prošloj godini oko 1,2 milijarde kuna i po tome se vidi pomak na bolje, ali zabrinjava podatak da raste broj pušača među mladima i ženama, rekao je ravnatelj HZZO-a Siniša Varga.

Zdravstveni stručnjaci kažu da kod operativnih zahvata, primjerice koljena ili kuka pušači imaju 200 posto veću šansu za komplikacije u odnosu na nepušače, naveo je ravnatelj HZZO-a Siniša Varga apelirajući na sve pušače da pokušaju prestati jer je to za njihovu i dobrobit čitavog društva.

Treba mijenjati uvriježenu svijest o pušenju kao društveno prihvatljivom ponašanju i osnažiti kampanje protiv pušenja, poručio je.

Među 50 nagrađenih za najbolje fotografije je i Vlasta Zubčić koja je pušila 20 godina, a već pet ne puši. Život mi je postao kvalitetniji i na cigaretu više ne pomišljam, rekla je.

Nagrađeni Ernest Kuna nikada nije pušio, ali kao sportaš propagira nepušenje i zdravi život.

Trudnoća je Marijani Sladečić bila motiv da prestane pušiti nakon 15 godina. Može se prestati, treba imati motiv i jaku volju, poručila je svim pušačima.

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje - Direkcija
Margaretska 3, 10000 ZAGREB

www.hzzo-net.hr

Za nakladnika: ravnatelj prim. Siniša Varga, dr.med.dent.
Urednica priloga: Jasenka Pap, dipl.iur.

BESPLATNI TELEFONSKI BROJEVI

za informacije obveznog zdravstvenog osiguranja: 0800 7979
za informacije dopunskog zdravstvenog osiguranja: 0800 7989

ZAGREB

„Svi za sport - sport za seniore“

Društvo sportske rekreacije Centar i ove je godine okupilo sportski raspoložene „seniore“ na 13. Jarunskim sportskim susretima 6. lipnja u RČS Jarun. Suncano jutro toga je petka namamilo zagrebačke SUH-

ovce na jarunsku livadu u blizini kluba „Aquarius“, na kojoj su roštiljali, muzicirali, plesali te uz bljeskove sunca na ovom najvećem zagrebačkom jezeru dali oduška svome sportskom duhu.

Ekipe Podružnice SUH-a Studentski grad i Peščenica-Žitnjak natjecale su se u beli, šahu, visećoj kuglani, seniorskom višeboju, stolnom tenisu, poligonu „Sretko-spretko“ i štafetnoj igri, a „pale“ su i brojne medalje. Bilo

VUKA: 8. Sportsko-rekreativni susreti SUH-a Osječko-baranjske županije Sportom do „jačeg tijela i duha“

U organizaciji SUH-a, u nedjelju 8. lipnja, u Pastoralnom centru u Vuki održani su 8. Sportsko-rekreativni susreti SUH-a Osječko-baranjske županije. Susret je okupio brojne sudionike i goste, a dobrodošlicu im je zaželio domaćin susreta i predsjednik Podružnice Vuka Stipo Cota. Među uvažanim gostima bili su načelnik Općine Vuka Damir Maričić, predsjednik Županijskog povjereništva Osječko-baranjske županije Mato Obradović, te u ime župana Vladimira Šišljagića Pročelnica ureda za zdravlje i socijalnu skrb Ružica Gverjeri.

Na susretima su, osim članova SUH-a iz Vuke, sudjelovali i članovi podružnica iz Osijeka, Donjeg Miholjca, Đakova, Gorjana i Strizivojne. Od oko 140 okupljenih umirovljenika i gostiju, njih čak 120 sudjelovalo je u natjecanjima u belotu, pikadu i šahu.

Prvo mjesto u belotu odnijela je Vuka, drugo Gorjani, a treće Đakovo, dok su se u šahu najboljima pokazali igrači iz Osijeka, odnijevši prvo i drugo mjesto, te igrači iz Strizivojne na trećem mjestu.

U pikadu za žene, najbolje su bile

natjecateljice iz Donjeg Miholjca, Vuke i Strizivojne, a najpreciznije je „gađala“ Ruža Tadijan iz Donjeg Miholjca.

U pikadu za muškarce posebno se istaknuo Slavko Mačinković iz Strizivojne, njegovi suigrači i sumješteni osvojili su prvo i treće mjesto, a Donjem Miholjcu je pripalo drugo.

Nakon natjecanja, druženje je nastavljeno uz glazbu i ples, te bogati domjenak, a na meniju su se našli tradicionalni slavonski čobanac te pečene i domaći kolači.

bi ih i više, no dobro raspoložena ekipa Studentskog grada nije imala protivničku ekipu za „golomet“.

Iako je za sudjelovanje na natjecanjima bila potreba unaprijed pripremljena prijava, nitko nije branio da se i zaboravni uključe u igre. Svi naši rekreativci su se složili kako bi susreta ovakvog tipa u Zagrebu, a i šire, trebalo biti što više. (Snježana Živčić)

Stipe Cota izrazio je svoje zadovoljstvo time što je podružnica u vrlo kratkom vremenu uspjela organizirati domaćinstvo ovogodišnjih susreta, a županijski povjerenik Mato Obradović oduševljeno je poručio - Bavite se sportom i rekreacijom, jer samo tako se jačaju tijelo i duh! Načelnik Damir Maričić je pohvalio aktivnosti SUH-a u općini Vuka i obećao dalju potporu umirovljenicima.

Sljedeći sportsko-rekreativni susreti već su najavljeni za početak lipnja iduće godine u Strizivojci.

MIROVINSKI ODREZAK

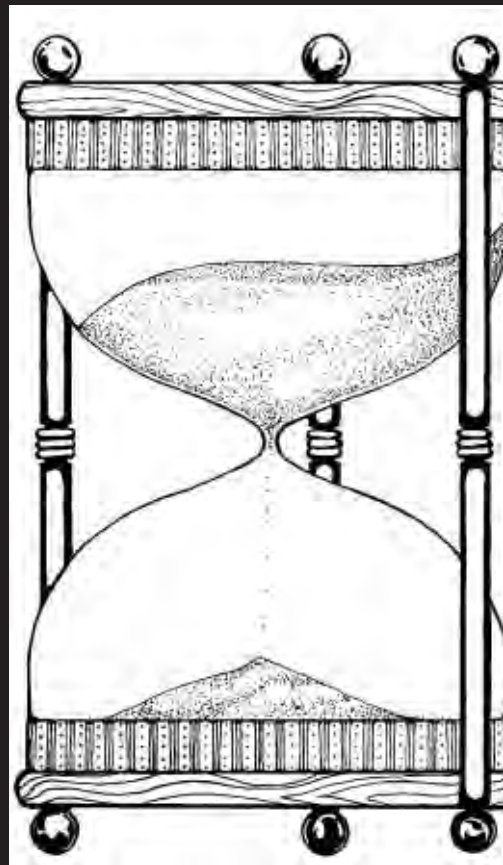
Dvije godine uzaludnog dopisivanja s HZMO-om

Još prije dvije godine Sindikat umirovljenika Hrvatske je uputio hitan dopis Srećku Vukoviću, tadašnjem v.d. ravnatelja Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, zahtijevajući hitnu dopunu obavijesti o mirovini podacima o ovršenim iznosima s mirovina. Temeljem sve učestalijih problema članova SUH-a koji trpe pravne i materijalne posljedice zbog nenavođenja ovrhovoditelja i glavnice ovrhe u obavijesti o mirovini, SUH se obratio HZMO-u. Nakon pisma uslijedili su razgovori u HZMO-u, zatim ponavljanje pitanja o problemu na sjednicama Nacionalnog vijeća za umirovljenike i starije osobe, no izgleda da HZMO nije zainteresiran za rješavanje pitanja koje muči na desetke tisuća siromašnih i ovršenih umirovljenika.

Naime, umirovljenici katkad zagube račun i kad ga naknadno nađu i plate, već je ovrha provedena, a da oni to ne znaju. Tako ima slučajeva da se ovrha i dalje provodi, novac se ne vraća jer ga nitko ne traži, a sve zbog toga što u obavijesti o mirovini (mirovinski odrezak) nema podatka o ovrhovoditelju. Umirovljenici nerijetko nemaju samo jednu već nekoliko ovrha!

Uz ponavljana obećanja, HZMO nije poduzeo ništa da bi se ovaj problem riješio, iako je nezamislivo da nekom radniku bude ustegnut dio plaće, a da se u obračunu ne navede točno za što i za koga je to učinjeno. No, valjda se drži da su umirovljenici poslušni i da će šutjeti.

Na 26. sjednici Upravnog vijeća HZMO-a od 29. svibnja 2014. predstavnica SUH-a Jasna Petrović ponovila je to pitanje i zatražila da se hitno, nakon dvije godine čekanja, pronađe rješenje. Do tada umirovljenici bivaju uskraćeni za svoje ustavno pravo na informaciju, a katkad i materijalno oštećeni jer ne znaju što im je i za koga naplaćeno, pa povrat novca ni ne mogu tražiti.

SLAVONSKI BROD

Putujuća pravda

Kako spasiti imovinu od grabežljivih rođaka, susjeda i „prijatelja“ - jedna je od najčešćih briga slavonskobrodske umirovljenika. Za njih je tamošnja Podružnica SUH-a prošloga mjeseca u svojim prostorijama u Mesićevoj ulici organizirala besplatno pravno savjetovanje. Pravne savjete velikodušno je dijelio SUH-ov pravnik Milan Tomičić, zamjenik predsjednice SUH-a, a najviše upita bilo je vezano uz pitanja nasljedstva i oporuka te sve češćih ugovora o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju.

Kada ljudi dođu u poznije godine, pojašnjava Tomičić, nerijetko počnu nailaziti na probleme imovinske naravi. Oko njih se počnu „vrtjeti“ oni koji su zainteresirani za njihovu mirovinu i imovinu, počevši od članova obitelji i rodbine pa sve do susjeda i „prijatelja“. U većini slučajeva, kaže, postoji mogućnost manipuliranja njihovom imovinom, stoga članove SUH-a nastoji osobno, ali i putem Glasila SUH-a, savjetovati kako postupiti u određenim situacijama, kako ne bi ostali bez čega i posve obespravljeni. Posebno ih upozorava da ne nasjedaju na slatkorječivost, da budu vrlo kritični i oprezni prema raznim „ponudama“, te da se u svakom slučaju, ako je moguće, prije sklapanja ugovora obrate SUH-ovom pravnom savjetovanju.

Naš pravnik nerijetko dobije i povratne informacije i zahvale od ljudi kojima je savjetom pomogao. U pravilu, kaže, ostaje u kontaktu sa svojim strankama, te ga oni u bilo koje doba dana mogu nazvati i pitati za objašnjenje ili savjet. Redovito ih upozorava kako prije sklapanja ugovora o doživotnom ili dosmrtnom uzdržavanju dobro razmisle, jer jednom kad je ugovor sklopljen, teško ga je raskinuti. (Ivica Šimek)

ZAGREB: TJEDAN UDRUGA

SUH-ovci pokazali što znaju

Od 9. do 13. 6. 2014. na zagrebačkom Zri-njevcu održala se tradicionalna manifestacija „Tjedan Udruga“. Mnoštvo udruga je promoviralo svoj rad izlažući na štandovima brošure o djelovanju, radove svojih članova te izvodili prigodni program.

Na štandu Povjereništva SUH-a Zagreb, podružnice „Studentski grad“ i „Peščenica“ pokazale su raznovrsnost svoga djelovanja te izložile radove svojih članova. Štand je bio pun čestitki izrađenih *quilling* tehnikom, ručnim i drugim interesantnim radovima, fotografijama te projekcijom o radu u samim podružnicama.

Bila je to i prilika za upoznavanje s organizatorima iz drugih udruga, te za razmjenu kontakata za neku buduću suradnju. Dobro je promovirati rad na ovakav način, kako bi ljudi imali uvida u programe koje donose civilne udruge u njihovom gradu. Ujedno je to korisno iskustvo i za neposredne sudionike, jer mogu učiti iz tuđeg iskustva. (Snježana Živčić)

Izdavač: Sindikat umirovljenika Hrvatske

Za izdavača: Jasna A. Petrović, glavna i odgovorna urednica

Uređuje: Uredništvo Glasila

Adresa Uredništva:

10 000 Zagreb, Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2/II.

Info: Telefon/faks: 01/4655 146; 01/4635 202

E-mail: suh@zg.t-com.hr; Web stranica: www.suh.hr

Grafički urednik: Nenad Pejušković

Tisak: GMG GRAF, Sesvete

Temeljem mišljenja Ministarstva kulture Republike Hrvatske br. 532-03-01/7-96-01 od 20.2.1996. Glasilo SUH-a je, kao proizvod iz članka 18. točka 13. Zakona o porezu na promet, oslobođen obveze plaćanja poreza na promet.

Cijena: 5 kn

Cjenik oglasnog prostora (glasilo SUH-a i web stranica www.suh.hr): za jednu stranicu 4 000 kn; za pola stranice 3 000 kn i za četvrtinu stranice 2 000 kn.

SVETVINČENAT

Patriciji i penzioneri

Podružnica SUH-a Svetvinčenat sklopila je 20. svibnja povelju o bratimljenju sa Sindikatom umirovljenika Italije SPI CGIL iz Poleselle, općine u pokrajini Rovigo u regiji Veneto. U ime Svetvinčenta akt su potpisali predsjednik Podružnice Dušan Ban i predsjednik Županijskog povjereništva Istarske županije Vladimir Buršić, a u ime SPI CGIL Polesella tajnik Giovanni Meloni, glavna tajnica SPI pokrajine Rovigo Daniela Argenton i tajnik regije Veneto Daniele Tronco. Na ceremoniji unutar zidina kaštela Morosini-Grimani su bili nazočni i načelnik općine Svetvinčenat Dalibor Macan sa suradnicima, dogradonačelnik Poleselle Daniele Milan, te tajnik SPI Veneto Danilo Toccane.

Ovo je već 12. bratimljenje istarskih i talijanskih umirovljeničkih udruga i rezultat uspješne suradnje koja traje već više od dva desetljeća. Općine Svetvinčenat i Polesella pobratimile su se još 2006. godine, a povezao ih je zajednički interes za očuvanje arhitektonske i kulturne baštine. Naime, u oba mjesta postoje kašteli Morosini-Grimani, koji nose imena povijesnih patricijskih obitelji koje su ondje imale svoje posjede.

- Posebno mi je drago što se naša suradnja sada proširila i na udruge i sindikate jer želimo da nas spaja i nešto više od povijesti, kulture i gospodarstva. Vjerujem da će ovo prijateljstvo dati rezultate kao što je dalo i ono između općina. Inače, veliki sam ljubitelj povijesti i kulture, i kada sam na „Google-u“ vidio da sa Svetvinčentom dijelimo istu povijest, morao sam doći ovdje - zadovoljno je rekao dogradonačelnik Poleselle Daniele Milan.

Krovna organizacija talijanskih umirovljenika ohrabruje i potiče bratimljenje svojih podružnica s onima iz drugih zemalja Europske unije, u nastojanju da Unija bude manje monetarna zajednica, a više zajednica ljudi.

Gosti iz Italije su u Svetvinčentu boravili dva dana, a tijekom druženja su u pratnji domaćina posjetili i Brijunsko otočje. (Vladimir Buršić)

PULA

„Fantasma“ na dnu Jadrana

Međunarodno udruženje ronioca za istraživanje mora „Global“ 11. svibnja u hotelu Park Plaza Histria održalo je međunarodni kongres na temu istraživanja istarskog podmorja i otkrivanja potonulih brodova iz Prvog i Drugog svjetskog rata.

Sedam timova sa sveukupno sedamdesetak članova održalo je svoja predavanja, a prikazani su i zanimljivi kratki filmovi koji su gledateljima dočarali bogatstvo i ljepotu Jadranskoga mora. Žiri, sastavljen od pet članova pulskog SUH-a, imao je zadatak izabrati najbolje predavače. Pohvalivši rad svih timova, žiri je najvišu ocjenu dodijelio timu „Alabarda vitoris“, čiji su članovi, na mjestu pronalaska potonulog broda „Fantasma“ iz Prvog svjetskog rata, u čast njegovih 98 žrtava, položili spomen ploču - na samo dno mora. (Vera Milanović)

Novi član Predsjedništva SUH-a

Na 15. sjednici Predsjedništva Glavnog odbora SUH-a, održanoj 12. lipnja 2014., veteran SUH-a Branko Jalšovec, zatražio je razrješenje s dužnosti predsjednika Odbora za socijalnu uključenost (sport, rekreacija, kultura), temeljem koje je dvije i pol godine bio i članom Predsjedništva.

Kolega Jalšovec ispraćen je s pohvalama i posebnom zahvalnicom, a za njegovog nasljednika izabran je Stevo Živčić iz Podružnice SUH-a Studentski grad iz Zagreba, koji je do sada bio predsjednik pododбора za sport. Od njega očekuje da sljedeće godine ostvari projekt prvih nacionalnih sportskih susreta SUH-a, kao i brojne druge započete aktivnosti.

Na sjednici je posebna zahvalnica upućena i Ivanu Sršenu, predsjedniku Županijskog povjereništva Dubrovačko-neretvanske županije te Podružnice SUH-a Dubrovnik, koji se zbog zdravstvenih razloga oprašta ovog mjeseca od svojih dužnosti. Kolega Sršen je doajen sindikalnog umirovljeničkog pokreta, te dugogodišnji autor poznatih kolumni u lokalnom glasilu.

Na kraju sjednice Vladimir Buršić je predsjednici Jasni A. Petrović uručio novo prijenosno računalo koje je donirao Danilo Toccane, tajnik SPI CGIL regije Veneto, prijateljskog talijanskog sindikata umirovljenika.

Povlastice za članove Sindik

A. LJEKARNE

1. "Zdravstvena ustanova Ljekarne Medikor", Sesvete, Zagrebačka 6, 01/205-9925 i Trg Lovre Matačića 8, 01/2002-147. Drogerije: "Prodavaonica zdravlja", Zagreb, Praška 10, 01/4827-254 i "Medikor", Zagreb, Nova cesta 52, 01/3689-666 - 10% popusta na proizvode "Omron" (tlakomjeri, inhalatori, termometri, E4 tens itd.), "Beurer" (masažeri, grijači pokrivači, vage itd.), "Natures Plus" (spiru-teini, vitamini, biljni pripravci itd.) i "Flavin 7", a na sav ostali šareni asortiman (OTC) 5%.

2. Ljekarne Filipović, Zagreb, Radnička cesta 59A, 01/6187-729; Jaruščica 11 - Lanište 01/6140595; 44235 Mošćenica 044/733-697 - 10% popusta na tzv. šareni asortiman (OTC).

3. Zdravstvena ustanova Ljekarne Tripolski, Osijek, J. J. Strossmayera 14, 031/207808 - 10% popusta na tzv. šareni asortiman (OTC).

B. CENTRI ZA LIJEČENJE I ZDRAVSTVENU REHABILITACIJU

1. ZTC Banja Vrućica, Teslić, Bosna i Hercegovina tel. 00387/53410030 - 10% popusta na usluge uz mogućnost obročne otplate na kardiovaskularni i reumatološki program usluga, te 50 % popusta na cijenu ručka (5 eura).

2. Krapinske Toplice, Antuna Mihanovića 2, tel. 049/202-202 - Krass Hotel 049/232-322 - za skupne korisnike 15% popusta, za pojedinačne 10% popusta na utvrđenu cijenu smještaja.

3. Bizovačke Toplice d.d. Bizovac, Sunčana 39, tel. 031/685-100 - popust na cijene smještaja u hotelu

"Termia" s dvije zvjezdice i to: puni pension u jednokrevetnoj sobi za 280,50 kn, a u dvokrevetnoj 225,50 kn; popust za smještaj u Prenosištu Toplice: puni pension u jednokrevetnoj sobi 168,00 kn, a u dvokrevetnoj i trokrevetnoj 145,00 kn po osobi; kupališni kompleks Bizovačkih toplica: za organiziranje grupe (minimalno 20 osoba) cijena jednodnevnog kupanja iznosi 15,00 kn.

4. Terme Tuhelj d.o.o. Tuheljske Toplice, Ljudevita Gaja 4, tel. 049/203-754, popusti: a) za grupne korisnike (najmanje 25 osoba) bazeni i ručak 77,00 kn radnim danom i 85,00 kn vikendom; b) za pojedinačne korisnike 15% popusta na cijene smještaja duljeg od 2 dana, te 20 % popusta na cijene uporabe bazena.

5. Stubičke Toplice, Hemerson d.o.o. Gupčeva zvijezda 3 - Hotel Matija Gubec, Stubičke Toplice, V. Šipeka 31, tel. 049/282-403 - popust na smještaj: polupansion 220,00 kn dnevno po osobi, a puni pension 240,00 kn dnevno po osobi.

6. Lječilište Istarske Toplice, Sv. Stjepana 60, 52427 Livade - organizirana grupa članova SUH-a u hotelu Mirna u dvokrevetnim sobama tipa standard ima ugovorene posebno povoljne cijene, ovisno o veličini grupe i terminu, 50% popust na wellness zonu itd.

7. Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Varaždinske Toplice, Trg slobode 4, tel. 042/630206, fax 042/630857 - a) za grupne korisnike 15% popusta na važeće cijene, b) za pojedinačne korisnike 10% uz minimalni boravak od 10 dana.

8. Hotel Terme Jezerčica, 49240 Donja Stubica, Toplička 80, tel. 049/200-605 - 20% popusta na dnevne ulaznice za bazene za indi-

vidualne dolaske (15% za saune, masaže i tretmane); za grupni posjet (20 osoba) bazeni i ručak radnim danom 65 kn, a vikendom i praznikom 75 kn; puni pension za minimalno 4 noćenja 200 kn dnevno.

9. Banja Reumal, Fojnica, Banjska 1, Bosna i Hercegovina - 10% univerzalni popust - fizikalna terapija (1690,00 ili 1450,00 kn) i balneo terapija (1.450,00 ili 1.300,00 kn), ovisno o terminu posjeta.

10. Poliklinika Medikol, Zagreb, Voćarska 106, tel.01/4594772 - sistematski pregledi za muškarce 1000 kn, a za žene 1600 kn; popusti za članove SUH-a i članove njihovih obitelji: 30% popusta na cijene dijagnostike i pregleda iz stalne djelatnosti, a 10% na cijene dijagnostike i pregleda iz konzilijarnih usluga i laboratorijske dijagnostike iz stalne djelatnosti (Zagreb, Rijeka, Čakovec, Split i Osijek).

11. SimBex d.o.o., Zagreb, Andrije Hebranga 10 - besplatna predavanja i besplatna mjerenja po dogovorenom rasporedu; 10% popusta na kompletan prodajni asortiman proizvoda i usluga.

12. Vita Perfectus d.o.o. Zagreb, Tržna 1a - popust na medicinske pripravke i ortopedski pomagala.

13. Optika Argus, Zagreb, Poljička 1, - 12% popusta na kupnju robe i usluga iz asortimana tvrtke i pružanje stručnih usluga + 3,5% popusta na gotovinsko plaćanje.

14. Optika Visus, d.o.o., Osijek, Stjepana Radića 10, 031/213470 - 30% popusta na kupnju višejakosnih (progresivnih, bifokalnih, dioptrijskih) naočala i 20% popusta na sve jednojakosne dioptrijske naočale.

kata umirovljenika Hrvatske

C. UGOSTITELJSTVO I HOTELI

1. **Željezničko ugostiteljstvo d.o.o. Zagreb**, 01/6695-425 - popusti za članove SUH-a: **30%** u hotelu "Dora" Zagreb (01/6311-900), **35%** u hotelu "Mursa" Osijek (031/224-900), **30%** u prenoćištu „Željezničar“ Split (021/401-200).

2. **Smolčić ugostiteljstvo, Čepin**, Psunjska 39, 031/297742 - **10% popusta na sveukupnu ponudu hrane u bistrou "Vesna" i u restoranu "Millenium"**. Mjesečna pretplata na topli obrok 27,00 kn uz besplatnu dostavu.

3. **Hoteli Jadran d.d. 51260 Crikvenica**, Bana Jelačića 16, 051/241-970, 051/455560 - **10% popusta na grupu od 25 i više osoba**.

4. **Thalassoterapia Crikvenica, 51260 Crikvenica**, Gajevo šetalište 21, tel. 051/407-636, mob. 099/808-250 - **3% - 20% popusta za članove SUH-a (u individualnom ili grupnom aranžmanu) na 7-12 noćenja, a 10% popusta na 12 i više noćenja**.

D. RAZNE DJELATNOSTI

1. **Autoprijevoz Čazmatrans - Nova d.o.o., Čazma**, Milana Novačića 10 - **30% popusta na redovitim linijama na relaciji Dugo Selo - Vrbovec - Zagreb, te pogodnosti za jednodnevne izlete**.

2. **Slavonija Bus, Prnjavor, Novi Grad 24a** - **50% popusta na autobusne karte na redovitoj lokalnoj liniji Slavonski Brod-Šamac**.

3. **Vrbovec Express, 10347 Rakovec**, vl. Stjepan Brežički - **10% popusta na grupu od 45-51 putnika, a za 28 putnika 5%**.

4. **Euroherc osiguranje d.d. Zagreb**, Ulica grada Vukovara 282, 01/6004-230, - **15% popusta na kasko-osiguranje, 30% popusta na osiguranje imovine i besplatni preventivni tehnički pregled vozila**.

5. **Vodoinstalaterski servis "Pipa", Zagreb**, Jačkovina 101, tel. 01/3453125, mob. 091/2477099, 098/247709 - **20% popusta na gotovinsko plaćanje usluga i 10% popusta na kartično**.

6. **KIKA namještaj d.o.o. Zagreb**, V. Škorpika, 01/5499201 - **10% popusta na cjelokupni asortiman koji nije u akcijskoj prodaji**.

7. **Elektroinstalacije FIMD d.o.o., Zagreb**, mob. 099/5549-211 - **10% popusta na sve usluge**.

8. **VEKA-ING d.o.o. Zagreb**, Branimirova 189, 01/2342-525 - **5% popusta na cijenu i servisiranje klimaa uređaja**.

9. **PEVEC - maloprodaja neprehrambene robe d.d. V. Škorpika 26**, 10000 Zagreb, 01/3430-561 - **popust od 2% - 25% na sve proizvode osim bijele tehnike**.

10. **Guma centar, Zagreb**, Gospodarska 70, 01/3464-660, 01/3435-975 - **prodaja nizozemskih autoguma "Vredestein" - popust od 15% za kartično i 20% za gotovinsko plaćanje**.

nje uz besplatnu montažu i balansiranje guma.

11. **EP Systems (prodaja i servis kompjuterske opreme), Zagreb**, Perjavica

14, g. Marko Golik, mob.: 091/9211433 - **20% popusta na gotovinsko plaćanje svih servisnih usluga**.

12. **Odvjetnički ured Ljiljana Sinanović, 52440 Poreč**, Nikole Tesle 8/1, tel/fax 052/451-232, mob.: 098/9385-977 - **25% popusta na cijene usluga**.

13. **Glas Istre, Pula** - **10% posto povoljnije u odnosu na ostale pretplatnike**. Prijave članova SUH-a za prima: Lučo Pavletić, 052/211-006 (ured), mob.: 091/7241-740.

14. **Perutnina Ptuj, Pipo d.o.o. Čakovec**, Rudolfa Steinera 7, 040/372-839 - **10% popusta na kupnju gotovinom**.

NAPOMENA: Članovi i članice SUH-a na prodajnim mjestima i u uslužnim radionicama navedenih poslovnih partnera obvezni su predložiti uredno ovjerenu člansku iskaznicu SUH-a (kao dokaz članstva i pravodobno podmirene članarine), te osobnu iskaznicu. Također, ako želite više detalja, o uvjetima ponude ili želite javiti o nekom problemu u realizaciji povlastice, nazovite SUH na broj 01/4655-146.

Poziv predsjednicima podružnica i članovima SUH-a

Želite li ostvariti popust kod određenog trgovca ili za određene usluge? Prije kupovine ili korištenja usluga predložite u Središnjicu SUH-a prodavatelja ili davatelja usluge te ćemo pokušati dogovoriti popuste za naše članove.

Kad voda odnese sjećanja

Piše: Biserka Budigam, psihologinja

Ljudi su od davnina gradili nastambe uz rijeke. I danas je tako, jer bez vode nema života. Ljudi su ukrotili rijeke i prisilili ih da ponekad promijene i dio tokova. Silinu vode ukrotili su betonskim obalama. No, rijeke ih ponekad iznenade i nastoje pokazati svoju nadmoć.

U Zagrebu sam neke davne 1964. godine doživjela da je rijeka Sava pokazala svoju čudljivu i za nas nepredvidivu prirodu. Savu, vjerovala sam, dobro poznajem jer sam četiri godine išla u osnovnu školu koja je bila gotovo na samoj obali rijeke.

Samo nekoliko stotina metara dijelilo je moju kuću u Trnju od bujice koja je potopila podruma moga fakulteta i u kojoj su uginule naše životinje za pokuse. Ne znam da li se netko još sjeća našeg hrčka Hektora? Na trenutak sam ga se opet sjetila i začula, kroz huk Save u tišini noći. Sjetila sam se tadašnje pomoći ugroženim ljudima i čišćenja fakulteta... i miris mulja opet je bio tu, dok su u mojem sjećanju gomile mokrih knjiga, čamaca i splavi plovile Savskom ulicom, prema Trešnjevci, dalje na zapad...

Sada Sava brzo protječe kroz Zagreb ali se nerijetko zaustavlja na nekim drugim prostranstvima. Sve rjeđe mislim na davnu poplavu u Zagrebu i njene posljedice. To je „optimizam pamćenja“, obrambeni mehanizam koji nam pomaže da ne živimo s traumom cijeloga života.

Moje su emocije sada mnogo blaže, jer nisam direktno ugrožena, ali je razumijevanje za osjećaje ljudi koji to proživljavaju jednako intenzivno kao i te davne 1964. godine. Poplave se događaju gotovo svake godine (uglavnom u proljeće), ali su njihov intenzitet i rasprostranjenost mnogo manjih razmjera nego što je bila ova poplava koja je zahvatila ne samo Slavoniju već i neke dijelove u Bosni i Hercegovini i Srbiji.

Bježanje od vode

Tehnička, zdravstvena i humanitarna pomoć mnogo su bolje organizirane nego prije, ali ljudima u žiži problema sve djeluje malo, slabo, u svakom slučaju nedostavno. Ono što se nije promijenilo je psihički stres prisutan u bilo koje vrijeme i svim kriznim situacijama. No stresor (objektivna situacija - poplava, potres, požar, rat) nije isti. Ljudi imaju predrasude, jer je odavno poznata ona stara poslovice „Od svega možeš pobjeći, ali od vode ne“. Zbog toga

su i neki ljudi ovu situaciju doživjeli strašnijom nego ratne događaje prije dvadeset godina, iako su i onda morali napustiti vlastite domove, mnogi i zauvijek. Čuli smo izjave da im je bilo lakše jer su znali da će nešto i naći kad se vrate. Vjerovali su da im ljudi neće učiniti sve najgore, da će pobijediti ljudsko poštenje. Priroda je nešto drugo. Nema dušu čovjeka, već samo snagu.

Za ove ljude vrlo je važan i emocionalni odnos prema imovini. U situacijama napuštanja svojeg doma i odlasku na sigurno bilo je krajnje neracionalnih i dramatičnih odluka pojedinaca koje su čak ugrožavale i spasioce.

I godine života diktiraju ponašanje i psihički doživljaj u kriznoj situaciji. Djeca imaju drugačiji odnos prema materijalnim stvarima i uglavnom podcjenjuju vrijednosti na materijalnom planu, za njih je emocionalni odnos prema stvari (npr. biciklu) ili drugom biću (npr. psiću) snažniji, a u procjenama prisutnije je odlučivanje na osnovi emocija, a manje racionalno. Sjećam se dječaka koji je naglašavao da je u poplavi izgubio bicikl, pa je tu riječ čak tri puta ponovio - bicikl, bicikl, bicikl; ili pak neodoljive djevojčice, velikih plavih očiju koja je molila, ako je netko našao njenog psića da joj ga vrati. Oni vedro gledaju na budućnost i uvjereni su da će naći i svog psića i svoj bicikl. Nemaju negativnih iskustava u vezi s velikim gubicima niti težinu suočavanja s objektivnim štetama i posljedicama poplava.

Stariji ljudi uvijek precjenjuju ono što posjeduju, osobito ako su to stekli svojim dugogodišnjim napornim radom. Nije rijetkost da stariji ljudi nerealno visoke cijene određuju za prodaju svojih nekretnina, jer u to unose i vrijednost vremena u kojem su to stjecali, a pogotovo ukoliko se nešto sami gradili ili kupovali.

I veličina obitelji određuje naše emocionalne stavove i prosudbe. Što je veća obitelj svi zajedno, a i svaki član ponaosob, lakše će prebroditi krizu povratka i obnavljanja. Poplava i napuštanje domova stresna je situacija koju su proživjeli mnogi poplavljeni.

Povratak je još teži

Veća stresna situacija jest - povratak. Nakon teškog razdoblja razmišljanja o tome što će se zateći, što će moći biti popravljeno, tko i u kojoj mjeri će osigurati pomoć, kada će se početi normalno živjeti?

Vidjeli smo koliko su snažne emocije pri susretu sa svojim nekadašnjim domom, s uspomena koje je odnijela vodena bujica ili koje su pod hrpama mulja i postale neupotrebljive.

Ljudi su skamenjeni od užasa u polurazrušenim ili čak razrušenim domovima. Često se na trenutak razvesele jednoj fotografiji koja je ostala visjeti na zidu, a onda opet ih uhvati očaj dok hodaju po mulju do koljena u svojoj nekad spavaćoj sobi u kojoj je voda sav namještaj stjerala u kut.

Nema više ni poznatih mirisa doma, mirisa čobanca i svježeg pečenog kruha. Prišutan je užasan smrad strвина, opori miris plijesni, mulja, nepoznati i nedefinirani mirisi strahote. Pogled na nekadašnje stajale, svinjce i kokošinje, na traktore i druge poljoprivredne strojeve izaziva očaj. Sve je nestalo u trenu. Početi iz početka. Za mnoge - nemoguće.

Postajemo bolji

Pored svekolike materijalne pomoći, raznih savjeta kako najbolje rješavati pojedine probleme, od svakodnevnih pomoći u kući, do pružanja adekvatne zdravstvene skrbi najpotrebnija će biti psihološka pomoć i potpora za rješavanje ove nadasve stresne situacije koja se ne može riješiti najmanje godinu dana, a kod nekih će trebati i dulje vrijeme da prebrode sva stresna zbivanja koja još uvijek traju. Posttraumatski stresni sindrom često vežu samo uz rat i poraće posljednjeg rata, ali poslije svih katastrofa i kriznih situacija javlja se PTSP sindrom.

Drugi vrlo interesantan fenomen u kriznim situacijama je suosjećanje ljudi iz domovine, ali i iz drugih krajeva svijeta. Fenomen je to da svi postajemo bolji ljudi. Svi smo iskreno spremni pomoći, odričući se dijela svoje imovine kroz skupljanje humanitarne pomoći, darujući financijska sredstva u granicama svojih mogućnosti (mislim da nema nijednog čovjeka u Hrvatskoj da nije barem jednom okrenuo besplatni telefon za pomoć).

Iako je kriza i ima mnogo nezaposlenih, oni su ponudili svoje vrijeme za pomoć ugroženima. Uvijek zadivljuje ljudska inventivnost i kreativnost u pružanju pomoći koja možda nema veliku materijalnu vrijednost za pojedinca, ali emocionalni učinak je primaran i nenadoknadiv: npr. modni kreatori i saloni poklonili su haljine za maturske zabave djevojkama na područjima zahvaćenim poplavom. Doista, sreća na licima djevojaka i poneka suza radosnica najveća su nagrada donatorima.

Odgovara:

MILAN TOMIČIĆ
dipl. pravnik

Podjela imovine za života

Pitanje: Raspolazem imovinom veće vrijednosti te bih je još za života htio podijeliti svojim nasljednicima - supruzi i dvoje punoljetne djece. Volio bih to učiniti tako da se nitko od njih ne osjeća prikraćenim. Postoji li mogućnost da se već sada dogovorim s njima što će kome pripasti od mog imetka? (G. S., Daruvar)

Odgovor: Svoju imovinu možete raspodijeliti nasljednicima sklapanjem ugovora o ustupanju i raspodjeli imovine za života. Ugovor se smatra valjanim samo ako su se s njime usuglasila sva djeca i ostali potomci ustupitelja koji su u konkretnome slučaju proglašeni nasljednicima. S time treba biti suglasna i Vaša supruga jer je i ona, uz djecu, zakonski nasljednik iz prvog nasljednog reda. Također, da bi ovaj ugovor bio valjan, mora biti ovjeren kod suca nadležnog suda ili solemniziran kod javnog bilježnika.

Poslodavac duguje plaću i otpremninu

Pitanje: Prije dvije godine sam otišla u mirovinu, s tim da mi je poslodavac ostao dužan jednu plaću i otpremninu. Stalno mi obećava da će mi dug isplatiti sljedeći mjesec, ali taj „sljedeći mjesec“ nikako da dođe. Stječem dojam da on tim odugovlačenjem taktizira i da svoju obvezu zapravo uopće ne namjerava ispuniti. Molim za savjet - što mi je činiti kako bih namirila svoja potraživanja? (B. B., Rijeka)

Odgovor: Na žalost, bojim se da su Vaše sumnje opravdane. Čini se kako Vaš poslodavac odugovlači s isplatom u namjeri da Vaše potraživanje s vremenom padne u zastaru. Naime, u mirovinu ste otišli prije dvije godine, a potraživanje iz radnog odnosa zastarijeva u roku od tri godine, računajući od dana dospijeca potraživanja. Preporučujem Vam da poslodavcu uputite pismenu opomenu i zatražite da u određenom roku (8 dana) ispunji svoju obvezu. Ako

to ne učini, podnesite tužbu nadležnom Općinskom sudu.

Ničija zemlja

Pitanje: Više od 30 godina koristim poljoprivredno zemljište veće površine čiji je vlasnik davno odselio u Australiju. Prilikom jednog od povremenih posjeta Hrvatskoj saznao je da koristim njegovo zemljište, no kako ništa nije poduzeo, zaključio sam da za njega nije zainteresiran. Kako sam već u godinama, zanima me što mi je činiti kako bi zemljište postalo moje vlasništvo, tim više što moj sin želi na njemu izgraditi veću stočarsku farmu. (I. T., Zagreb)

Odgovor: S obzirom da zemljište koristite više od 20 godina, što je rok za apsolutnu dosjelost, stekli ste uvjete da podnošenjem tužbe na utvrđenje pri nadležnom Općinskom sudu steknete pravo vlasništva nad tim zemljištem. U sudskom postupku morat ćete dokazati da ste koristili zemljište neprekidno najmanje 20 godina, a to ćete najbolje učiniti pomoću svjedoka. Međutim, u slučaju da je zemlja bila nacionalizirana te denacionalizirana, onda to nije moguće. Provjerite stanje u gruntovnici.

Brat i sestra sakrili oporuku?

Pitanje: Moj pokojni otac je prije dugo vremena sastavio oporuku pred svjedocima. Jedan od njih mi je rekao da je otac najveći dio imovine ostavio meni. Međutim, oporuka je nestala, stoga smo imovinu nakon smrti oca, kao zakonski nasljednici, podijelili nas dva brata i sestra. Imam puno razloga vjerovati da je oporuka uništena ili sakrivena od strane moga brata ili sestre. Što da poduzmem u namjeri da dokažem da su brat i sestra uništili ili sakrili očevu oporuku, čime su ostvarili nasljed-

stvo, protivno očevoj volji? (D. I., Slavonski Brod)

Odgovor: Ako ste se odlučili upustiti u sudski postupak, u kojem ćete dokazivati namjerno uništenje oporuke, ili njezino skrivanje, čeka Vas težak posao s vrlo neizvjesnim ishodom. Morat ćete dokazati svoje sumnje da je oporuka postojala, te da je uništena ili sakrivena, kao i to da je sastavljena u propisanom obliku te da je sadržavala odredbu po kojoj ste Vi bili u većem dijelu nasljednik očeve imovine. Sve će to biti jako teško dokazati, no možete početi s izjavom drugog svjedoka oporuke, i to samo ukoliko Vam da izjavu ovjerenu kod bilježnika.

Zaposlenje u mirovini

Pitanje: Korisnik sam starosne mirovine koja ne pokriva osnovne potrebe moje obitelji, s obzirom da jedino ja imam prihod. Zanima me mogu li se ponovno zaposliti i primati plaću bez obustavljanja isplate mirovine? (J. Š., Osijek)

Odgovor: Ako ste korisnik starosne mirovine, možete zasnovati radni odnos i raditi do polovice radnog vremena, bez obustavljanja isplate mirovine. Tu mogućnost ostvarujete temeljem odredbe članka 99, st. 2, Zakona o mirovinskom osiguranju, koji je stupio na snagu 1. siječnja 2014. godine. Međutim, to pravo nemaju prijevremeni starosni umirovljenici

Mirovina na prekide

Pitanje: Korisnica sam prava na obiteljsku mirovinu, koju sam primala nepunih godinu dana. U međuvremenu sam se zaposlila na određeno vrijeme, pa mi je isplata mirovine obustavljena. Zanima me hoću li po prestanku radnog odnosa moći ponovno ostvarivati pravo na obiteljsku mirovinu? (M. R., Zagreb)

Odgovor: Isplata obiteljske mirovine ponovno se uspostavlja od prvog idućeg dana po prestanku radnog odnosa.

BESPLATNO PRAVNO SAVJETOVALIŠTE
za članove Sindikata umirovljenika
01 46 55 111 / kućni 244

Željko Danijel Kovač, predsjednik Podružnice SUH-a Đakovo

Male mirovine, velika srca

Moja poruka kolegama je - svaka pohvala i čast svim umirovljenicima koji usprkos svojim malim mirovinama uzdržavaju sebe, svoju djecu i unuke

Umirovljeni nastavnik biologije i kemije i kako sam voli reći, sretni otac dvoje djece i djed četvero unučadi, rođeni Đakovčanin Željko Kovač, posljednje je tri godine predsjednik đakovačkog ogranka SUH-a. Svoj radni vijek je, po završetku Prirodoslovno-matematičke gimnazije u Đakovu i Pedagoške akademije u Osijeku - smjer biologije i kemije, započeo u Osnovnoj školi Trnava u blizini rodnog grada, kao nastavnik biologije i kemije. Privremeno je radio i kao profesor na zamjeni u Osnovnoj školi Gorjani kod Đakova, a stalno zaposlenje našao je u susjednim Viškovicima. U maloj seoskoj Osnovnoj školi *Luka Botić*, gdje je sve do umirovljenja radio čak 35 godina, dugi niz godina je, uz nastavnički, obavljao i posao ravnatelja. Oduvijek je, kaže, volio raditi s djecom, te se s ponosom sjeća kako su njegovi učenici, iako malobrojni, redovito postizali zavidne rezultate na međuškolskim, županijskim, ali i državnim natjecanjima mladih biologa i kemičara.

Đakovačka podružnica trenutno broji blizu 130 članova te, osim s Gradom i Županijom, surađuje i s Maticom umirovljenika, Udrugom invalida te Udrugom slijepih. Svojim članovima osigurava kupnju drva za ogrjev na rate, organizira jednodnevne izlete, boravak u toplicama i ljetovanje u rujnu. Pa tako svake godine pedesetak članova odlazi na more u Bašku Vodu u blizini Makarske, dok njih dvadesetak boravi u Bizovačkim toplicama. Iako je ove godine Bizovac izostao, u pripremi je jednodnevni izlet na jezero Borovik u blizini grada. Đakovački umirovljenici, uz putovanja, posebno uživaju u igrama i druženjima na raznim sportskim susretima.

- Naši članovi s velikim zadovoljstvom sudjeluju u sportskim druženjima i natjecanjima, uvijek u drugom mjestu. Svake godine igraju šah, pikado i belot na županijskim sportskim susretima - tako je i ove godine 13 članova sudjelovalo na 8. Sportsko-rekreativnim susretima SUH-a Osječko-baranjske županije u Vuki. Natjecali su se u pikadu te osvojili medalje i pehar za treće mjesto u belotu - ponosno će Kovač, te nastavlja: - Svaki drugi četvrtak u mjesecu u Gradskom podrumu organiziramo za naše članove, ali i ostale umirovljenike iz Đakova i okolice, pravu zabavu uz glazbu. Ondje priređujemo i doček Nove godine, kao i zabave povodom Dana žena i Maškara.

Inače, svake srijede i petka od 9 do 11.30 sati u naš unajmljeni prostor stižu članovi po savjet, pomoć, na razgovor... Zahvaljujući dobrim ljudima imamo i računalnu opremu s internetom, a zajedničkim snagama smo okrećili ured. Moram reći kako nam još uvijek nedostaju vitrine za dokumente - možda se nakon ovoga netko i javi. - poručuje Željko.

Članovi đakovačkog SUH-a trude se kontinuirano raditi na povećanju svoga članstva, no svjesni su toga da je mnogim umirovljenicima teško od svojih primanja izdvojiti čak i taj simbolični iznos godišnje članarine, budući da svojim mirovinama pomažu svojoj nezaposlenoj djeci i unucima.

- Životni standard đakovačkih umirovljenika je, na žalost, sve lošiji i lošiji. Mnogi svojim skromnim primanjima uspiju pokriti tek režije, a za ostalo se snalaze kako tko može. Inspiriraju me kolege s najmanjim mirovinama, koji su uz to još i bolesni, s velikim potrebama, a malim mogućnostima. Kada ih vidim kako se dobro drže, onda je i meni lakše, jer pomislim - imam nešto veću mirovinu i dobro sam zdravlja, pa ako oni mogu, onda moram i ja! Treba se boriti za usklađivanje mirovina s troškovima života jer ovo ovako neće još dugo ići, ovo je žalosno! - ogorčen je Kovač.

- Moja poruka kolegama umirovljenicima je - svaka pohvala i čast svim umirovljenicima koji usprkos svojim malim mirovinama uzdržavaju sebe, svoju djecu i unuke. Čudim se, kako li samo uspijevamo, unatoč svemu, biti tako sportski raspoloženi, puni elana i volje za životom! Čudi me i to kako svi uporno šutimo i sve to trpimo, zaista smo izdržljivi, samo - do kada? Slavni fizičar Einstein je rekao „Svijet je opasno mjesto za život, ne zbog ljudi koji su zli, već zbog dobrih ljudi koji u vezi s time ništa ne poduzimaju!“ Apatija je najgori neprijatelj neimaštini, a izoliranost i osamljenost idu u paketu.

- Na sreću, u Đakovu ima dobrih ljudi. Zabrinuti zbog katastrofalnih poplava koje su pogodile njihove sunarodnjake na istoku Slavonije, umirovljenici i ostali građani još uvijek na nekoliko mjesta u gradu prikupljaju pomoć za stradale, a volonteri dežuraju na poplavljenim područjima. U Đakovu su, eto, možda male mirovine, no srca su se pokazala - velikima. - zaključio je Željko, neumorni zaštitnik đakovačkih penzića.

Marina Tripović